...ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

40-дэхи жэлээ гарана

ҮРЯАД ҮНЭН

...Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

...10087) | 1963 оной январиин 31, четверг | Сэн 2 мүнгэн

1963 оной түсэб үлүүлэн дүүргэхэнь

ПЕНЗЭ, январиин 29. (ТАСС). Областиин бүлэг предприятинуудай коллективүүд долоон жэлэй түсэбэй табадахи жэлэй даабариие болзорhоонь уридшалан дүүргэхэ уялга абаа. КПСС-эй Пензын промышленна обком энэ үүсхэлыень hайшааба.

Велосипед бүтээдэг Пензын заводой коллектив коммунис ажалай предприятиин нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысэнэ. Энэ заводой хүдэлмэришэд жэлэйнгээ түсэб декабриин 25 хүрэтэр дүүргэхээр шиидэнхэй. Январь hарада түсэбтэ даабариhаа гадуур хэдэн зуугаад веломашинанууд бүтээгдэhэн байна.

Час бүтээдэг Пензын заводойхид жэлэйнгээ түсэбые гурбан үдэрөөр уридшалан дүүргэхэнь. Эндэ шэнэ автомат түхеэрэлгэнүүд үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэнэ. Бүхы гаргадаг продукциингаа дүрбэнэй нэгэ хубиие гэхэ гү, али миллионhoo үлүү гоё hайхан часуудые шэнээр шэмэглэжэ гаргаха юм. Өөрөө заводилагдадаг оньhотой часуудые хэжэ эхилхэ байна.

...өө ехэ ургаса абахын түлөө

...hото ургамалнуудай тарилгые ...мянган гектараар үргэдхэжэ, 50 мянган гектар шэнэ, залуу газар хахалая

...икын механизаторнууд, кукурузашад, агрономууд ...лон механигуудай зүблөөндэ хабаадагшадай

...ЦИАЛИС УЯЛГА

...ЦК-гай ноябриин Пленумэй шиид... ороohо таряа, газар тариалан... ...дуктнуудые ехээр абадаг болохо ...лороной хүдөө ажахын хүдэл... ...зорилгонуудые бидэнэр, рес... ...ханизаторнуудай зүблөөндэ ха... ...бшэн хэлсэбэбди.

...ороohо таряа бэлэдхэлгые 4,2 ...—4,5 миллиард пүүд хүрэтэр дээ... ...шэ бүгэдэ арадай, ниитэ гүрэнэй ...э гэжэ Н. С. Хрущев табиhан ...ай бэлэхэн бэшэшье hаа, хүсэ... ...ээр зорилго юм гэжэ тэрэ тэм... ...ехэ хэмжээнэй таряа талха нэ... ...а абамаар гээшэб? «Нэн түрүүн ...р ашаглажа, мүн ургасые дээ... ...ашаар туйлагдаха».

...ндоо таряа абалгые миллион ...у ехэдхэжэ, байгша ондо гүрэн... ...лдалгые 8—10 миллион пүүдтэ ...зорилго партиин областной ко... ...бликын правительство хүдөөгэйн... ...үмэнэ табяа. Энэ зорилгомнай ...үүлэгдэхээр гээшэ. Тэрэниие бэе... ...колхоз болон совхозуудта га... ...р ашаглаха, бага ургаса үгэдэг ...е hэлгэжэ, ургаса ехэтэй урга... ...ритойгоор тариха, шэнэ газар ...рилхэ, газар тариалангаа hай... ...болохо хэрэгтэй.

...е амжалтатайгаар шиидхэхэ... ...орон доторoo миллиард пүүд ...бэлэдхэхэ гэhэн бүгэдэ арадай ...Буряадай республика өөhэдын... ...руулха гээшэ гэжэ бидэнэр ойл... ...тэй хамта энэмнай ниитынгээ ...үргөөр хүгжөөхэ, мяха, hү, ноо... ...абаха арга олгохо байна.

...ной колхоз болон совхозууд та... ...баха нилээд арга боломжо... ...ниие үнгэрэгшэ жэлэй дүнгүүд ...э. 1962 ондо манай республика ...худалдаха талаар абаhан со... ...болзорhоонь урид дүүргээ hэн. ...баарта 8 миллион пүүд шахуу ...даа бэлэй. Илангаяа Мухар... ...з болон совхозууд hайнаар хү... ...Тэдэнэр гүрэндөө 2 миллион ша... ...худалдаhан байна. Гүрэндэ ...уялгаяа мүн Хориин, Улаан... ...болон Кабанскын үйлэдбэриин ...үлүүлэн дүүргээ.

...совхозууднай гүрэндэ таряа ...бөө дүүргээд, энэ жэлэй тарил... ...рэхөөр үрэhэ хаажа, колхозни... ...эй соонь талха үгэhэн, ниитын ...таряа талханай зүйл нилээд ...юм.

...ргамалнуудай тарилгые үргэд... ...газарай хубаарилгые хубил... ...ажахын ургамалнуудай агро... ...каруулhанай ашаар ороohо та... ...узын ургаса зарим тэды дээ... **...Нёдондо ороohо таряа абалга ...1,4 дахин дээшэлжэ, 1,5 дахин ...силос дарагдаа hэн.**

...рэй үйлэдбэриин управлениин ...колхоз 1962 ондо 3800 гектар ...рийhөө дунда зэргээр 18,3 цент... ...ряагаа. Тэрэ тоодо 2740 га шэ... ...бүриhөө 22,5 центнер ороohо ...Тиигэжэ энэ колхоз гүрэндөө ...тнер таряа худалдаа гэхэ гү, ...газарай гектар бүриhөө 4,6 ...тушаагаа. Кабанскын үйлэдбэ... ...иин Кабанска совхоз 638 гек... ...бүриhөө 15,5 центнер ороohо ...бригадир С. Н. Стремяков 123 ...риhөө 23 центнер горох хуряа...

...рэй управлениин Суулгын сов... ...ад **Н. Кондратюков, Д. Жа...** ...управлениин Саянай совхо... ...Хяагтын управлениин Хүдэ... **...Р. Гонсорунов,** Кабанскын уп... ...«Байкалец» колхозой **И. Бала...** ...управлениин «Октябрьский» ...тов, Хяагтын управлениин ...ой **П. Аюшеев,** Мухар-Шэбэ... ...Ждановай нэрэмжэтэ колхо... ...Калининай нэрэмжэтэ кол... ...болон бусад олон хүнүүд ...кукурузын ногооной баян

...управлениин «Победа» кол... ...hөө 137 центнер саахарай ...Тиин **В. С. Астрихинский** ...2,5 гектарай га бүриhөө 180 ...свёкло ургуулжа шадаа.

Улаан-Үдын управлениин Онохойн совхозой **А. Ф. Мельгуновагай** звено 8 гектар хартаабхын га бүриhөө 268 центнер ургаса хуряагаа.

Республикын олохон трактористнууд болон комбайнернууд hайнаар хүдэлжэ гараа. Мухар-Шэбэрэй управлениин «Коммунизм» колхозой комбайнер **Г. П. Челночков** 268 га таряа хадажа, 256 га суглуулан сохижо, 7085 центнер таряа абаа. Энэ управлениин Бэшүүрэй совхозой тракторист **Р.-Д. Чимитов** жэлэй туршада «ДТ-54» трактораар 1400 га условно хахалалга хээ. Баргажанай управлениин Хурамхаанай совхозой тракторист **Б. Р. Маланов** «ДТ-54» трактораар 1230 га условно хахалалга хэhэн байна. Зэдын управлениин Борьёогой совхозой комбайнер **Н. И. Добров** «С-6» комбайнаар 638 га таряа хуряажа, 6734 центнер ороohо суглуулаа. Кабанскын управлениин Шергинскэ совхозой тракторист **П. С. Пуховской** «ДТ-54» трактораар 1661 га условно хахалалга хээ. Иимэ амжалтануудые бусад олон механизаторнууд туйлаа.

Түрүү ажахынуудай, звено болон түрүүшүүлэй хүдэлмэриин дүнгүүд юу харуулнаб гэхэдэ, ороohо таряа болон хүдөө ажахын бусад ургамалнуудые ехээр ургуулжа абаха арга боломжонуудай ехэ бии байhые гэршэлнэ. Эдэ арга боломжонуудые хүсэдөөр хэрэглэхэ гээшэ имагтал бидэнэй, механизаторнуудай, хүдэлмэриhөө нэн түрүүн дулдыдаха байна. Бидэнэйл газараа hайнаар элдүүрилжэ, агротехническэ эрхим болзорто хабарай тарилгые үнгэргэжэ, ургасын хойноhoo харууhалаад, ургасаяа саг соонь хуряажа абаhанhaa баян ургасын абтаха байhаниинь мэдээжэ.

Тиигэбэшье бидэнэр Эхэ оронойнгоо урда ехэ үритэй байнабди гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, бидэнэр хүдөө ажахын продуктнуудые ехэдхэхэ талаар ажахы бүхэндэ бии байгаа арга боломжонуудые хүсэдөөр хэрэглэжэ шаданагүйбди.

Олохон колхоз, совхозуудта манай гол баялиг болохо газарнай аша үрэ багатайгаар хэрэглэгдэнэ, ургаса багатай, ашаг шэмэ багатай ургамалнууд ехэхэн талмай эзэлнэ, газар тариалангаа хангалтагүйгөөр эрхилнэбди. Газар муугаар хахалагдана. Олон ушарта муу шанартай үрэhөөр, хүсэд нормо баримталагдангүй тарилга хэгдэнэ, поли дээрэ үтэгжүүлгэ багаар гаргагдана. Энээн дээрэhээл ороohо таряа, бусад ургамалнууд үшөөл багаар абтана ха юм. Энээнэй ехэнхи зэмэнь бидэ механизаторнуудта, агрономуудта тудана. Hайн шанартай хүдэлмэриин түлөө, газар тариалангые hайнаар эрхилхын, баян ургаса абахын түлөө тэмсэл манай хүдэлмэриин гол шухалань үшөө болоодүй. Олон ушарта хүдэлмэридөө голодоhо гаргажа, поли дээрээ буртаг үбhэ ургуулжархиха ябадал ушардаг. Хүдэлмэридөө голодоhо гаргаhанай, газараа муугаар элдүүрилжэ, бага ургаса абаhанай түлөө ажахын хүтэлбэрилэгшэдшье, манай мэргэжэлтэд, илангаяа агрономуудшье манда шанга эрилтэ табидаггүй, хэншье материальна талаар харюусадаггүй байна гээшэ. Иимэ ябадалые саашадаа гаргажа болохогүй, тэрээндэ эсэс табиха саг ерээ. Таряашан зоной hэшхэл тухай Украинын суута эхэнэр, Социалис Ажалай Герой Н. Г. Заглада тон зүб асуудал табяа гээшэ.

1963 ондо урдаа табигдаhан зорилгонуудые бүхы талаhаань зүбшэн хэлсээд, бидэнэр, зүблөөндэ хабаадагшад, **иимэ уялгануудые абанабди:**

1. Хабарай тарилгын бүхы хүдэлмэриие эмхитэйгээр, богони болзорто үнгэргэжэ, ороohо таряа болон тэжээлэй ургамалнуудые агротехническэ эрхим болзорто тариха. Тэрэ тоодо **100 мянган гектарта ороohото ургамалнуудые нэмэжэ тариха. Республика доторoo дунда зэргээр гектар бүриhөө 11—12 центнерhээ бага бэшэ таряа хуряажа абахын түлөө энэ жэлдэ тэмсэхэ.** Энэ ехэ уялгаяа бэелүүлхын тула бүхы механизаторнууд, агрономуудтай нягта холбоотойгоор ажаллаха, поли дээрэ хүдэлдэг бүхы колхознигууд болон совхозуудай хүдэлмэришэд үсэд шангаар ажаллаха болоно. Бидэ, механизаторнууд, гансахан хабарай тарилгын хүдэлмэриие саг соонь үнгэргэхэ талаар харюусаха бэшэ, мүн нэн түрүүн баян ургасын түлөө харюусаха ёhотойбди. Тиимэhээ бидэнэр газар тариалангаа эрхим hайнаар эрхилхын түлөө бүхы хүсөөрөө оролдохобди гэжэ уялгаа үгэнэбди. Ажахы бүхэндэ, бригада бүридэ баян ургасын түлөө тэмсэхэ түсэб табигдаха зэргэтэй. Тэрээн соо түрүү дүй дүршэл, наукын туйлалта-

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта)

ЭРХИМЭЙ ЭРХИМҮҮДЫЕ РСФСР-эй ЗАСАГ ТҮРЫН ДЭЭДЭ ЗУРГААНДА ДЭБЖҮҮЛНЭ

Угаа ехэ дэбжэлтын оршон байдалда...

РСФСР-тэ, Украинада, Белоруссида, Казахстанда, Молдавида, бусад хэдэн союзна республикануудта предприятинуудай, эмхи зургаануудай, колхоз, совхозуудай коллективүүдэй суглаан угаа ехэ дэбжэлтын оршон байдалда үнгэржэ, союзна республикануудай засагай дээдэ органуудай депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлнэ.

Москвагай Лихачевой нэрэмжэтэ автозаводой ажалшад инструментальна цех соогоо сугларaa. Заводой директор А. Г. Крылов түрүүлжэ үгэ хэлэхэдээ, Ленинскэ партиин сэсэн мэргэн хүтэлбэреэр манай арадай туйлаhан асари ехэ амжалтанууд тухай хөөрөө.

РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар Автозаводской hунгуулиин округhoo КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Никита Сергеевич **Хрущевые** дэбжүүлхэ тухай А. Г. Крыловой дурадхалые сугларагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаа. РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар нүхэр Н. С. Хрущевые дэбжүүлхэ тухай дурадхалые үгэ хэлэгшэд бултадаа нэгэн hаналтайгаар hайшаагаа.

Кировэй нэрэмжэтэ «Динамо» гэжэ заводой хэдэ мянган хүдэлмэришэд болон алба хаагшад постоянна тогоор хүдэлдэг машинануудай цехэй уужам ехэ байра соо сугларaa. РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлхэ суглаан эндэ эхилээ.

Заводой үнинэй хүдэлмэришэн, хатуу изоляцинуудай цехэй начальник Н. С. Богатырев үгэ абаа.

Республикын Верховно Соведэй депутадта кандидадаар КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Михаил Андреевич **Сусловые** дэбжүүлхэ дурадхал динамовецуудай олон мянган тоото коллективэй зүгhөө дурадханаб гээд тэрэ хэлээ.

Свердловско hунгуулиин округhoo депутадта кандидадуудаар КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, Советскэ правительствые толгойлогшо Никита Сергеевич **Хрущевые,** заводой слесарь-хабсаргагша, партийна бэшэ хүн Юрий Зиновьевич **Рыбаковые** Ленинградай Балтиин заводой судна бүтээгшэд нэрлэhэн байна. «Ленин» гэжэ атомоходой барилгашад, Адмиралтейскэ заводой ажалшад РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар Краснофлотско hунгуулиин округhoo КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, партиин Центральна Комитедэй секретарь Отто Вильгельмович **Куусинениие** дэбжүүлээ.

Россин парламентын депутадта кандидадаар Невскэ hунгуулиин округhoo КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ **Н. С. Хрущевые,** КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо Алексей Николаевич **Косыгиниие,** фабрикын бүд нэхэгшэ, Социалис Ажалай Герой Антонина Тимофеевна **Красиковае** «Рабочий» гэжэ бүд нэхэлгын фабрикын хүдэлмэрилэгшэд дурадхаhан байна.

РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудаар Ленинскэ hунгуулиин округhoo КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Никита Сергеевич **Хрущевые,** КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо нүхэр Анастас Иванович **Микояниие,** КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай РСФСР-тэхи Бюрогой Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо нүхэр Андрей Павлович **Кириленкые** Ростовой Ленинэй нэрэмжэтэ паровоз бүтээлгын заводой коллектив дэбжүүлээ.

Нэгэн дуугаар, эбтэй зетэйгээр

Үсэгэлдэр ехэ жабартай хүйтэншье hаа, Зүүн-Сибириин түмэр замай Улаан-Үдэ станциин дэргэдэхи вагонно депогой газаа хүн зон хүл хөөрсэг боложо байба. Заhагдаhан, мүн заhабарида орохоёо хүлеэжэ байhан холбоо ута вагонуудай хоорондуур тоhолиг хара хубсаhатай залуушуулшье шууяатай хүхюунээр субанад. Нюур шарайдань ямаршье даа, ехэ баярай тэмдэг элихэнээр үзэгдэнэ.

— Зай, залуушуул, хаана ошохотнай бэ, юун болооб, яагаа булта хүхюунүүд гээшэбта?—гээд асуухадамнай, нэгэ набтархан нюргатай шииpаг улаан басаганиинь энеэбхилэн, иигэжэ мэдүүлбэ:

— Мүнөөдэр ехэ баяртай үдэр. РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудые дэбжүүлхэмнай... Тэрэ модо дархалалгын цех соо улад сугларжа байна. Тиишэ ошолсогты. Баярыемнай хубаалдахат.—гэбэ. Тиихэдэнь ехэ дуулалмгайгаар зааhан газартань ошолсоходомнай хүн зон нээрээшье дүүрэн сугларанхай байба....

— РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадые дэбжүүлхэ суглаа нээхыемни зүбшөөгыт,—гэжэ вагонно депогой парткомой секретарь В. С. Бесчастнов соносхожо, профсоюзай месткомой түрүүлэгшэ Л. И. Акулаевта үгэ үгэбэ.

— Россин Федерациин засаг түрын дээдэ зургаанда түлөөлхөөр нүхэр Никита Сергеевич Хрущевой нэрые нэн түрүүн дурдаха байнаб. Арадай аша туhада, эб найрамдал хамгаалха хэрэгтэ тэрээнэй оруулhан габьяа айхабтар ехэ. Энэнь бүхы дэлхэй дээрэ мэдээжэ ха юм даа. Нүхэр Н. С. Хрущевой кандидатурые дэмжэхэ байhандатнай найданаб,—гээд ендэр дээрэhээ тэрээнэй буухатайнь адли нэрьемэ альга ташалган болоно.

Удаань хабсаралгын цехэй мастер А. И. Нагуш үгэ абана:

— Нүхэр Акулаев намайе үрдибэ гээшэ, ха. Эгээл hанагшыем дабтажа хэлээ. РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар нүхэр Н. С. Хрущевые дэбжүүлхэ тухай hанамжые бүрин дэмжэнэб,—гэжэ тэрэ ехэ баяртайгаар мэдүүлнэ.

Удаань вагонно депогой түмэршэ дархан Х. Р. Симкин үгэ хэлэхэдээ, Россин Федерациин Верховно Соведэй депутадта кандидадаар КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Ф. Р. Козловые дэбжүүлбэ. Тэрэ hанамжыень вагонно депогой начальник нүхэр Н. Л. Сопков ехэтэ hайшаажа байhанаа онсолон тэмдэглэбэ.

— Россингаа Федерациин засаг түрын дээдэ зургаанда СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ нүхэр Л. И. Брежневые дэбжүүлхэ байнаб,—гэжэ вагонно депогой түмэршэ дархан В. Д. Воробьевой hанамжалхада, тэрэниие туhаламжын цехүүдэй мастер А. В. Суконкин халуунаар дэмжэбэ.

Кадрнуудай талаар вагонно депогой инспектор А. П. Субачева ендэр дээрэ гарана.

— РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар манай депогой слесарь Таисия Егоровна Синцовае нэрлэхэ байнаб. Энэ нүхэр хадаа 1942 онhoo, ФЗО дүүргэhэн сагhaa хойшо манай коллективтэ хүдэлнэ. Өөрөө эрхим hайнаар ажалладаг байхаhаа гадна, нүхэдтөө саг үргэлжэ туhалдаг. Ехэ ажалша, үнэн сэхэ хүн. Маанадай этигэл найдабариие нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ шадаха байха,—гээд хэлэхэдэнь, энэ hанамжыень И. Е. Сергеев, П. В. Бархатов, цехэй мастер В. И. Грачев гэгшэд ехэ баяртайгаар дэмжэбэд.

Удаань РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудаар Улаан-Үдын hунгуулиин 782-дохи округто hунгагдахаар нүхэд **Н. С. Хрущевые, Ф. Р. Козловые, Л. И. Брежневые** болон **Т. Е. Синцовае** дэбжүүлхэ тухай ...үк... дурсагдаhан округто hунгагдахаар тэдэнэй зүбшөөлөө үгэхыень гуйhан тогтоол баталагдан абтаба.

РСФСР-эй Верховно Соведтэ hунгаха hунгалтын урда тээхи Окружной суглаанда делегадуудаар 50 хүн мүн лэ hунгагдаба.

Р. Цыбиков.

Хамагай халуун дэбжэлтэ...

Буряадай Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай олон тоото студентнэр, багшанар болон хүдэлмэрилэгшэд актова зал соогоо сугларба. Суглаа нээхэ зуураа, институдай партийна бюрогой секретарь Николай Дансаранович Сордохонов:

—Манай олон зуун хүн зонтой коллективэй hунгуулиин урдахи суглаае нээгдэhэн дээрэ тоолоноб,—гэжэ хэлэбэ.— Мүнөө бидэ Россингаа Федерациин эгээл дээдэ органдо эрхимүүдээ дэбжүүлхэ гэжэ сугларaaбди.

Суглаанай түрүүлэгшээр hунгагдаhан доцент Виктор Иннокентьевич Измайлов залуу коммунист, түрэлхи хэлэнэй кафедрын багша Виссарион Саввич Бильдушкиновта үгэ үгэбэ.

— Би олон зуун хүн зонтой манай коллективэй үмэнэhөө Улаан-Үдын 782-дохи городской hунгуулиин округhoo РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар нүхэд Никита Сергеевич Хрущев болон Леонид Ильич Брежнев хоёрые дэбжүүлнэб. Тиигээд нүхэд Хрущев Брежнев хоёрые манай hунгуулиин округто баллотировалагдаха зүбшөөл үгэхыень гуйнаб.

Энэ дурадхалыень зал соо сугларaaд hуугшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаа. Удаалуулан үгэ абаhан тус институдай хуушанай багша Татьяна Ефимовна Карпова гэгшэ түрүүн үгэ хэлэhэн нүхэрэй дурадхалые hайшааха зуураа иигэжэ хэлэбэ:

— Нүхэд Никита Сергеевич болон Леонид Ильич хоёрой кандидатурые би үнэн зүрхэнhөө дэмжэхэ байнаб. Эдэнэр манай арадай дунда гүн гүнзэгы хүндэтэй, мэдээжэ зон гээшэ. Дэлхэй дээрэ амгалан байдал тогтоохо талаар Никита Сергеевичэй хэhэн нангин ажал хэрэг юунтэйшье жэшэшэгүй. Баллотировалхын зүбшөөл эрихэ тухай дурадхалые дэмжэхэ зуураа, мүн манай Улаан-Үдын 782-дохи hунгуулиин городской округhoo Улаан-Үдын түмэр замай станциин депогой слесарь, коммунис ажалай ударник Таисия Егоровна Синцовагай кандидатура дэбжүүлхэ байнаб.

Удаань нүхэр Карпова дэбжүүлhэн хүнэйнгөө тобшо намтар сугларагшадта хөөрэжэ үгэбэ. Тиихэдээ:

— Нүхэр Таисия Егоровна Синцова манай найдабари харюулжа шадаха эрхимүүдэй нэгэн мүн,—гэжэ дүнлэбэ.

— Манай округhoo нүхэд Хрущев болон Брежневэй, мүн слесарь Синцовагай кандидатурануудые дэбжүүлхэ тухай hаналые дэмжэнэб,—гэжэ доцент В. И. Затеев хэлэбэ.

Удаань үгэ абаhан институдай профорг В. П. Шахартуев, биологиин кафедрын багша Ю. А. Пушистов, хоёрдохи курсын студент Орлов гэгшэд нүхэд Хрущев, Брежнев болон Синцова гэгшэдэй кандидатурануудые халуунаар дэмжэбэ. Улаан-Үдын 782-дохи городской hунгуулиин округто баллотировалагдахын зүбшөөл үгэхыень гуйха тухай тогтоол суглаан дээрэ батaлан абтаба.

А. Жалсанов.

РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлхэ суглаан Улаан-Үдэ станциин вагонно деподо болобо. Зураг дээрэ: Л. И. Акулаев үгэ хэлэжэ байна.

Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.

Һунгагшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха

Шэнэ агитпунктнууд

РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдтэ болон нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтын бэлэдхэлэй үедэ ажалшадай һонирходог, ойлгохоёо хүсэдэг асуудалнууд тон олон. Тэдэнэй эрилтэнүүдые хангахын тула Закаменск хотодо шэнэ агитпунктнууд олоор нээгдэжэ байна. Һунгагшадай дунда ойлгууламжын ехэхэн хүдэлмэри хэжэ эхилэнхэй.

Тус городой Холтосон тосхондо саг үргэлжэ хүдэлдэг агитпункт байгаа юм. Мүнөө тэрэ агитпункт (даагшань нүхэр Лавров) һунгалтада зорюулагдаһан лозунг, плакат, зураг, диаграммануудаар гоё һайханаар шэмэглэгдэнхэй. Үдэшэниинь ажал хүдэлмэриингөө һүүлээр һунгагшад агитпунктдаа сугларжа, һонирхолтой элидхэл, лекци, хөөрэлдөөнүүдые шагнадаг. Холтосон руднигай партийна организациин агитаторнууд участогуудтаа гаража, һунгагшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулна.

Эдэ үдэрнүүдтэ АТК-4, барилгын училищи, комбинадай управлени болон бусад зургаануудаар шэнэ агитпунктнууд нээгдээ.

К. ДУБРОВСКИЙ.

* * *

Бултадаа иигэжэ ажаллахаяа яанаб?

Аажамаар урдаһан Үдэ голой эрьедэ оршоһон Онохой тосхоной Культурын байшангай үргэн сонхонуудаар Ильичэй лампочкануудай туяа үдэшэ орой болотор сасарһаар байдаг. Дүтэлэн ошоходо, улаан бүд дээрэ «Агитпункт» гэһэн томо гаршаг аржына. Энэмнай Загарайн промышленно-үйлэдбэриин зонодохи Онохойн барилгын управлениин ажалшадай һунгуулиин участок болоно.

Эндэхи һунгуулиин участок РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдэй болон нютагай Соведүүдэй һунгалтада һайнаар бэлэдхэнэ. Мүнөө үедэ ябуулагдажа байһан нийтэ-политическэ хүдэлмэриин ёһотой гуламтань агитпункт болонхой. Тэндэ ороходо бүхы юумэниинь зохид һайнаар табигданхай, ариг сэбэр. «Стол справок» бии, дуратай асуудалнуудтаа харюу абамаар элдэб олон ном, брошюра, һунгуулиин дүрим, шэнэ шэнэ газетэ, журналнууд байха. Тэндэ ехэнхидээ залуу һунгагшад болон наһажаал хүнүүд олоороо сугларлаг. Агитпунктнь мүн баһа плакат, уряа лозунгнуудаар шэмэглэгдэнхэй.

Онохойн барилгын управлениин парторганизациин секретарь нүхэр Афанасьев, агитпунктые даагша нүхэр Плоткин гэгшэд ойлгууламжын хүдэлмэри һайжаруулхын түлөө ехэ оролдолго гаргажа байдаг. Һаяхан эндэ агитаторнуудай семинар үнгэргэгдөө. Агитаторнууд һунгагшадай гэр гэртэнь ябажа, ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулна. Агитаторнууд Николай Рудаков, Вера Мигун, Олег Плоткин, Михаил Волков болон бусад өөһэдынгөө хүндэтэ уялгые эрхимээр дүүргэжэ, һунгагшадайнгаа дунда РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдтэ болон нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтын дүрим тухай хэдэ хэдэн һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөө.

Гэхэтэй хамта, Онохойн барилгын управлениин дэргэдэхи модоной комбинадта һунгалтада бэлэдхэлгын хүдэлмэри оройдоошье эхилээдүй байһаар. Һунгалтада зорюулагдаһан нэгэшье лозунг, плакат эндэ үлгэгдөөгүй гээшэ. Гэбэшье, ябаһан лэ газарта хүнэй нюдэн дээрэ «манайда тамхи татадаггүй», «папиросоо галтайнь бү хаягты» гэжэ бэшээтэй байдаг.

Модоной комбинадай гурбан агитпунктын нэгэнииньшье ажаллажа эхилээгүй, агитаторнууд участогуудтаа гараадүй байһаар.

Иимэ байдалые тус комбинадай парторганизациин секретарь нүхэр Михайлов һайса мэдэжэ байбашье, агитпунктаа нээжэ, һунгагшадай дунда нийтэ-политическэ хүдэлмэриие эрид һайжаруулха талаар горигой хэмжээ абадаггүйнь тон гайхалтай.

В. ЖИГЖИТОВ.

Болохоёо байгаа РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдтэ, нютагай Соведүүдэй һунгалтада бэлэдхэлгын үедэ Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекын хүдэлмэрилэгшэд нийтэ-политическэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Агитаторнууд Эльвира Жаркова (зүүн гарһаа), Гертруда Забелина гэгшэд һунгагшадтайгаа уулзахын урда тээ хөөрэлдөөндөө бэлэдхэжэ байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Нэгэ агитколлективтэ

Арад зоной дунда нийтэ-политическэ хүдэлмэри ябуулха гээшэ манай ехэ хүндэтэй хэрэг гэжэ Хяагтын үйлэдбэриин управлениин Пограничнэ совхозой, Ехэ Нугын отделениин агитаторнууд тоолодог.

Тиимэһээл эндэхи агитаторнууд өөһэдынгөө урдахи зорилгонуудые үнэн сэхээр бэелүүлхые оролдодог. Ехэ Нугын агитколлектив 20 гаран коммунист болон комсомолшуудһаа бүридэнхэй. Тэдэнэр бүгэдөө шахуу муу бэшээр ажаллана. Эрхим агитаторнуудай тоодо М. Ф. Фасхутдинов, Д. Б. Очиров, М. Д. Гармаев гэгшэд оролсоно. Тэдэнэр һүүлэй үедэ малшадай дунда хэдэ хэдэн һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөө.

Мүн Ехэ Нугын найман жэлэй һургуулиин директор коммунист Б. Р. Ганжуров һаалиин фермэ дээрэ партиин Центральна Комитедэй ноябриин Пленум тухай, «Манай һунгалтын системэ — дэлхэй дээрэ эгээл демократическа системэ мүн» гэһэн һонирхолтой лекцинүүдые уншаа. Лектор нүхэр Ганжуров малшадай асуудалнуудта гүйсэд харюу үгэһэн байна.

Ехэ Нугын отделениин партбюро холын гүүртэ, отаранууд дээгүүр хөөрэлдөө үнгэргэхөөр дүй дүршэл ехэтэй агитаторнуудые томилдог болонхой. Һара бүри эндэ агитаторнуудай семинар үнгэргэгдэнэ.

В. Жапов.

РОССИН ФЕДЕРАЦИИН АРАДАЙ АЖАХЫ 1962 ОНДО

РСФСР-эй Статистическэ управлениин мэдээсэл

Россин Федерациин ажалшад партиин XXII съездын шиидхэбэринүүдые, КПСС-эй Программа бэелүүлэн, 1962 ондо социалис экономико, эрдэм наука болон соёл культура хүгжөөхэ, арад зоной баян дэлгэр байдалые улам дэбжээхэ хэрэгтэ ехэ амжалтануудые түйлаа. РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Центральна статистическэ управлениин мэдээсэл дотор энээн тухай хэлэгдэнэ.

Россин Федерациин промышленность продукци үйлэдбэрилэн гаргаха жэлэйнгээ түсэбые үлүүлэн дүүргээ. Продукци гаргалгые 1960 онойхитой сасуулбал, даб дээрэхи мэдээнэй үндэһөөр, 9 процентээр дээшэлээ. Тэрэ тоодо үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалга («А» группа) 10 шахуу процентээр, арад зоной хэрэглэмжын зүйлнүүдые бүтээн гаргалга («Б» группа) 6,7 процентээр нэмээ. Долоон жэлэй түсэбэй даабаринууд үлүүлэн дүүргэгдэнэ. Үнгэрһэн дүрбэн жэлэй турша соо РСФСР-тэ элдэб продукци үйлэдбэрилэн гаргалга даабарита тоонуудаар хараалагдалан 37 процентын оронда 43 процентээр нэмээгдээ. Той шухала олон янзын продукциин талаар үгтэһэн даабари үлүүлэн дүүргэгдээ.

1962 ондо промышленностиин зарим һалбаринууд продукци бүтээн гаргалтаяа үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ иимээр нэмээгээ гэбэл: химическэ промышленность—14 процентээр, тэрэ тоодо пластмасса болон холимол смола үйлэдбэрилэн гаргалга—15 процентээр, хара ба үнгэтэ металлурги—9 процентээр, түлишын ба энергетикын промышленность—8 процентээр, машина бүтээлгэ болон металл болбосоруулга—14 процентээр, барилгын материалнуудай промышленность—7 процентээр, ой модоной, целлюлозно-саарһанай ба модон хэрэгсэл бүтээдэг промышленность— 7 процентээр, хүнгэн промышленность, культурно-ажаһуудалай хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг үйлэдбэри—3 процентээр, эдеэ хоолой промышленность 9 процентээр нэмээгээ.

Арадай ажахын соведүүдэй харьяата промышленность продукци үйлэдбэрилэн гаргаха жэлэйнгээ түсэбые 102,6 процент дүүргээ.

Промышленностьдахи ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ жэлэй түсэб дүүргэгдэбэ. 1961 онойхитой жэшэбэл, ажалай бүтээсэ 6 процентээр дээшэлһэн байна.

Үнгэрэгшэ жэлэйхитэй сасуулбал, арадай ажахын ашаг олзонь 14 процентээр нэмээ. Промышленна зүйлнүүдэй өөрынь үные хямдаруулха жэлэй түсэб дүүргэгдээ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ Россин Федерациин арадай ажахыдахи техническэ дэбжэлтые улам түргэдхэхэ үргэн ехэ хэмжээ ябуулганууд хараалагдан бэелүүлэгдээ гэжэ ЦСУ-гэй мэдээсэл соо хэлэгдэнэ. Эрдэм шэнжэлэлгын институдууд, проектно-конструкторска эмхинүүд, промышленна предприятинууд арадай ажахын элдэб һалбаринуудта хэрэглэгдэхэ хоёр мянга гаран шэнэ янзын машина, механизм, түхеэрэлгэ, үйлэдбэриие хинаха, автомадаар зэбсэглэхын тула шухала 500 шахуу янзын приборнуудые зохёожо, бүтээн гаргаа. Промышленна предприятинууд 1962 ондо 500 түхэлэй шэнэ продукци бүтээн гаргадаг болоод, техническэ талаараа хуушарһан 200 шахуу элдэб янзын машинанууд гаргагдахаяа болиһон байна.

Ажалшадай эдэбхи үүсхэлэй улам ехээр ургаһан ябадал техническэ дэбжэлтын зорилгонуудые шэнэдхэлгэдэ нилээд туһа дүхэм болоо. Ухаалан зохёоһон, уралан нарижуулһан 1,6 миллион үлүүтэй дурадхалнууд РСФСР-эй арадай ажахыда нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлэгдэжэ, жэлэй турша соо миллиард шахуу түхэригэй алмалта хэгдээ.

1962 ондо залууг газар, муу сабшалан ба бэлшээринүүдые хахалжа, сэбэр паар хэрэглэжэ, ороохо таряа ургуулдаг тарилгынгаа талмай 8 миллион шахуу гектараар үргэдхэгдэхэ гэжэ «Хүдөө ажахын» бүлэг соо хэлэгдэнэ. Тарилгын талмайн хубаарилга нилээд һайжараа.

РСФСР-эй зарим нютагуудта сагай уларилай муу байбашье һаань, ороохо таряанай абтаса 1962 ондо 4,5 миллиард пүүд гэхэ гү, тайлбарилан хэлэбэл, эгээн һайн ургасатай 1958 онойхиһоо дээшээ байба. Россин Федерациин колхоз, совхозууд үнгэрэгшэ жэлдэ таряа бэлэдхэхэ түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэжэ, гүрэндөө 2 миллиард 217 миллион пүүд ороохо таряа тушаагаа.

Али бүхы ажахынуудтахи эбэртэ бодо малай тоо үнгэрэгшэ жэлдэ 3 миллион толгойгоор нэмэһэн, тэрэ тоодо үнеэдэй— 904 мянган толгойгоор нэмэһэн байна. Гахайнуудай тоо 3,7 миллионоор, хони ба ямаадай—593 мянган толгойгоор олошороо. 1961 онойхитой жэшэбэл, үхэрэй ба шубуунай мяха гүрэндэ худалдалга 14 процентээр, һүн—7 процентээр, үндэгэн—14 процентээр нэмээ.

1961 онойхитой жэшэбэл, нийтын транспортаар ашаа тээлгын хэмжээн үнгэрэгшэ жэлдэ нилээд нэмээ гэжэ ЦСУ-гэй мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ. Хэлхеэ холбооной, радио-дамжуулгын, телефоной хэрэгсэлнүүдые улам элбэгжүүлхэ хүдэлмэри хэгдэжэ ургэлжэлөө. 1962 ондо Россин Федераци дотор капитальна хүдэлмэридэ һомологдоһон мүнгэ зөөриие гол фонднуудтаа ашаглалга 1961 онойхиһоо 15 процентээр нэмээ. 400 промышленна ехэ предприятинууд шэнээр баригдаа, хүдэлжэ байһан предприятинуудай дэргэдэ олон үйлэдбэри, цех болон агрегадууд ашаглалгада оруулагдаа. РСФСР-эй гүрэнэй болон кооперативна эмхинүүдэй капитальна һомололгын нийтэ хэмжээн (колхозуудгүйгөөр) 1962 ондо 22 миллиард шахуу түхэриг болоһон байча. Барилгадахи ажалай бүтээсэ 1961 онойхиһоо 7 шахуу процентээр дээшэлээ.

РСФСР-эй национальна олзые 1961 онойхитой жэшэбэл, 1962 ондо 6,5 процентээр нэмээ. 1962 ондо РСФСР-эй хүн зон нийтын хэрэглэлэй фондһоо арадай гэгээрэлдэ, медицинскэ хангалгада, социальна тэдхэмжэ болон бусад элдэб түлөөһэн ба хүнгэлэлтэнүүдтэ зорюулжа 17,5 миллиард түхэриг абаа. Түлөөһэн ба хүнгэлэлтэнүүдэй юрэнхы хэмжээн 1961 онойхиһоо 1 миллиард түхэригөөр нэмэһэн байна.

Үнгэрэгшэ жэлдэ нилээд олон гэр байрын, культурна ажаһуудалай барилганууд хэгдээ гэжэ ЦСУ-гэй мэдээсэл дотор тэмдэглэгдэнэ.

1962 он дотор РСФСР-эй арадай ажахыда ажаллажа байһан хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай жэл соохи дундуур тоо 43,2 миллион боложо, 1961 онойхитой жэшэбэл, 1 миллион 500 мянган хүнөөр нэмэһэн байна. РСФСР-эй хүн зоной тоо, даб дээрэхи мэдээнэй үндэһөөр, 1963 оной январиин 1-дэ 123 миллион үлүүтэй болоо.

(ТАСС).

Үшөө ехэ ургаса абахын

(Эхинийнь 1-дэхи нюурта)

нуудые нэбтэрүүлхэ, хүрьһэ элдүүрилхэ, тарилгын нормо ба үрэһэ хэды шэнээн гүнзэгыдэ тариха, ургасын хойноһоо харууһалха, буртаг үбһэнтэй тэмсэхэ талаар шанга эрилтэнүүд тодорхойлогдохо болоно.

2. Энэ жэлэй хабарай хүдэлмэри айхабтар ехэ байна. Юуб гэхэдэ, тарилгын урда тээ ехэ газар хахалагдаха, 100 мянган гектар таряа нэмэжэ тарихын тулада нилээд ехэ шэнэ, залууг газар хахалагдажа тарилга хэгдэхэ ушартай. Тиимэһээ бидэ механизаторнууд хабарай тарилгын хүдэлмэридэ һайнаар бэлдэхэбди. **Бүхы ажахынуудта мартын 1-һээ оройтуулангүй трактор, плуг, сеялкэнүүдээ заһабарилжа дүүргэхэ** хэрэгтэй.

Мартын 1-һээ 10 болотор бүхы ажахынуудта хабарай тарилгада хэр бэлдэһые, илангаяа трактор, сеялкэ, плуг болон хүдөө ажахын бусад машина зэмсэгүүдэй хэр бэлэн болоһые хаа хаанагүй шалгахабди гэжэ бидэнэр уялгаа үгэнэбди.

Бүхы тракторнуудые дүүрэн хүсөөрнь, имагтал хоёр халаанда хүдэлгэхын, хабарай хүдэлмэриин үедэ тракторнуудай хойноһоо һайнаар харууһалжа, техническэ талаар хангахын түлөө бидэнэр оролдохобди.

Хабарай хүдэлмэриин эхилхэһээ хойшо бүхы механизаторнуудай, бригада болон тус тус трактористнуудай, комбайнернуудай, ажахынуудай хоорондо хабарай тарилгын бүхы хүдэлмэриие эрхим шанартайгаар үнгэргэхын тулада, ороохо таряа, кукуруза, овощ, хартаабха болон саахарай свёклын баян ургаса абахын түлөө, техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, трактор, комбайн болон бусад машинануудые дүүрэн хүсөөрнь хүдэлгэхын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэбди гэжэ бидэнэр уялгаа үгэнэбди. Хабарай тарилгын хүдэлмэриин эхилхэһээ урид ажахынуудай, тракторна гү, али тракторно-таряан ажалай бригадануудай, звенонуудай болон тус тус трактористнууд, комбайнернуудай хоорондо социалис мүрысөөнэй договорнуудые баталхабди.

3. Бидэнэрэй урда дайшалхы зорилго табигданхай—**энэ жэлдэ 50 мянган гектар шэнэ ба залууг газар ашаглаха, намар эртэ 300 мянган гектар паар хахалаад, катоктой борнойгоор борнойлхо. Гадна 170—180 мянган гектар паар хаһа саг соонь хахалха хэрэгтэй.** Энэ шухала зорилгые амжалтатайгаар дүүргэхэбди гэжэ бидэнэр уялгаа үгэнэбди. Газар таряалангые улам һайнаар эрхилхын, хүдөө ажахын ургамалнуудай үндэр баян ургаса абахын тулада намарай паар хахалха гуримые үлэ сэгнэдэг ябадалтай хахасаха, газарые хабар хахалдаг ёһо гуримһаа арсаха шухала гэжэ бидэнэр тон һайнаар ойлгожо байнабди. Хаһа саг соогоо паар хахалжа, тэрэниие һайнаар элдүүрилхэ, һайнаар харууһалха, тэрээн дээрээ буртаг үбһэ ургуулхагүй, тиигэжэ газарай хүрьһэндэ шииг нойто ехээр бариха гээшэ аргагүй шухала байна.

Шэнэ ба залууг газар хахалан элдүүрилхэ хэрэгэй ехэ удха шанартай байһые хараадаа абажа, ажахы бүхэнэй шэнэ газар ашаглаха даабариие дүүргэхэ, үлүүлэншье дүүргэхэбди гэжэ бидэнэр уялгаа үгэнэбди. Механизаторнуудай энэ хэрэгтэ мэргэжэлтэд-агрономууд ехэ туһаламжа үзүүлхэ уялгатай.

4. Ороохото, тэжээлэй, овощой болон бусад ургамалнуудай элбэг баян ургаса абахын түлөө тэмсэхэ гээшэ эгээл харюусалгатай, эгээл шухала, гүрэн түрын удха шанартай зорилго мүн болоно. Бидэнэр, зүблөөндэ хабаадагшад, баян ургасын түлөө, газар таряалангые улам һайнаар эрхилдэг болохын тула ехэ добтолго хэхэ уялга абанабди. Энэ ехэ добтолгын хажуу тээнь нэгэшье хүн үлэхэ ёһогүй. Голодоһо гаргадаг хүнүүдтэй, хүдэлмэриин шанарые эрхим һайн болгохын түлөө оролдолго гаргадаггүй, баян дэлгэр ургасын түлөө тэмсэдэггүй, гансал олон гектар хахалхын хойноһоо дашуурдаг хүнүүдтэй хайра гамгүйгөөр тэмсэхэбди. Голодоһо гаргадаг, гүйхэнөөр, муу шанартайгаар газар хахалдаг, муугаар, забһартайгаар тарилга хэдэг хүнүүдтэ яла түлүүлхэ, поли дээрэхи ажалһаань сүлөөлхые эрилтэ хэнэбди.

5. Кукурузын, саахарай свёклын, горохой, бобын, овощой, хартаабхын баян ургасын түлөө тэмсэхэ гээшэ ороохото ургамалнуудай үндэр баян ургасын түлөө тэмсэхэһээ бага харюусалгатай зорилго бэшэ юм. Мүнөө жэлдэ эдэ ургамалнуудай тарилгада һайнаар бэлэдхэхын, газарай хүрьһэ бэлэдхэхэ, тарилга хэхэ, тарилгын ургаса харууһалха бүхы хүдэлмэриие һайн шанартайгаар, агротехникын заабариин ёһоор үнгэргэхэбди, кукуруза, саахарай свёкло, горох, овощ, хартаабха тарижа ургуулха, ургасыень харууһалха, хуряаха бүхы хүдэлмэриие шадаал һаа бүрин хүсэдөөр оньһожоруулхын тулада бидэнэр бүхы хүсэ шадабаряа зорюулхабди. Эдэ ургамалнуудые тариха газарые үтэгжүүлхэ, уһалхын тулада бүхы арга боломжонуудаа хэрэглэхэбди. Нийтын малые хүрэхэ хэмжээтэйгээр тэжээл хоолоор, илангаяа силосээр, саахарай промышленностиие түүхэй эдээр, городой ажалшадые овощ, хартаабхаар хангаха хэрэг бидэнһээ, механизаторнууд, агрономууд, кукурузашад, свёклошод, овощ, хартаабха таригшадһаа болохо байна.

Гектар бүриһөө 250—300 центнер кукурузын набша намаа, 100 центнерһээ бага бэшэ саахарай свёкло ба хартаабха, 12 центнерһээ бага бэшэ горох, 120 центнерһээ бага бэшэ огородой эдеэ абахын түлөө тэмсэхэ гэжэ үгэеэ үгэнэбди.

«Заокский» совхозой механизатор Иван Жирновой уряагаар пропашной ургамалнуудые тарижа ургуулдаг манай олон оньһожоруулагдаһан звенонууд тэжээлэй ургамалнуудай үндэр баян ургаса абахын, гектар бүриһөө эгээн ехэ хэмжээнэй тэжээлэй единицэ абахын түлөө дэлгэрһэн Бүхэроссин социалис мүрысөөндэ нёдондо оролсоһон байгаа. Энэ жэлдэ гектар газарһаа 6500 тэжээлэй единицэ абахые дурадхаһан Иван Жирновой үүсхэлые һайшаан дэмжэнэбди. Энэ мүрысөөндэ илахын түлөө тэмсэхэбди.

6. Трактор болон хүдөө ажахын машинануудые зүбөөр холбожо, агрегат болгохо гурим ёһо ажахы бүхэндэ зохёохо уялга абана-

бди. Иигэжэ шадабал, трактор
сөөрөө ашаглагдаха, **түргэн с**
лагдаха, сеялкэнүүдтэ оньһон
ашадаг бологдохо, Светличны
аргаар саахарай свёкло тари
ха, таряа **хадалгада** жаткану
комбайнуудые, юрын жаткан
роор холбожо хүдэлгэгдэхэ бо
шэлэн кукуруза тарижа ургуу
хын үйлэдбэриие оньһожору
арга нэбтэрүүлэгдэхэ болоно
бүхы түхеэрэлгэнүүдые хаһа
барилхабди. «Сельхозтехник
предприятинуудта горох хуряа
нүүдые хүрэхэ хэмжээтэйгээр

7. Техникые хадагалха хэрэ
тай болгохо уялгатайбди, трак
хүдөө ажахын бусад машина
хын тулада тракторна бригада
рамжатай һайн талмайнуудые
сөөр барихабди, болбосон түх
һайн полевой стануудые түхе
низаторнуудай хүдэлмэриингө
наар амархын тула полевой ст
дэ столовонууд, улаан буланг
душ байха ёһотой.

Мал ажалдахи хүндэ хүдэл
руулхын, тэндэхи механизм т
таһалдангүй хүдэлхын тулада б
болон совхозуудта хабсарагш
хай мэргэжэлтэдэй тусгаар
байгуулхабди. **Энэ жэлэй эсэ**
үнеэдэй 70—75 процентые ме
гаар һаадаг болохын тулада ко
совхозуудай, «Сельхозтехникы
дэй механизаторнуудай хүсөө
100 агрегат тодхохобди. 35—40
хоздо гахай шахагшадай хүд
дээрэнь оньһожоруулхабди.

8. Колхозуудай бүхы трактор
дые техническэ талаарнь ханга
дээрэнь өөһэдтөө даажа абаад
соонгүй, колхозуудай полинууд
ехэтэйгээр ашаглаг лэ гэжэ
кын» республикадахи нэгэдэлые
онуудтахи нэгэдэлнүүдые ури

Энээниие бэелүүлхын тулада
хозуудай техникые саг болзор
нартайгаар заһабарилха, энэ
гаргашануудые нилээдгүй хоро

Трактор, машинануудые т
лаарнь харууһалха хэрэг зүбө
оньһожоруулагдаһан агрегаду
дээрэнь заправка хэхэ, поли дээ
техникые бүлэг бүлэгөөрнь
абанабди.

Хабарай тарилгада, хүдөө
малнуудай зурууд хоорондын
ургаса таряа хуряалгада хүдөө
машинануудые хоёр халаанда
гоор бүгэдэ нийтын һуралсалда
механизаторнуудые бэлэдхэх
тиин Центральна Комитет ай
харалаа хандуулжа байна.

Механизаторнуудай бүгэдэ ни
лые амжалтатайгаар эмхидхэх
дэнэр бүхы шадалдаараа туһа
лис мүрысөө үргэнөөр эмхид
түхеэрэлгэнүүдээ хүсэдөөр
ухаалан зохёолгын, уралан на
дэлмэриие үргэнөөр дэлгэрүү
ажалай бүтээсэ нилээдгүй ехэ
хэбди, заһабарилгын хэрэгсэл
частьнуудые арьбалхын тулада
дай заһабарида байха саг хо
торна хүдэлмэриин ба абаһа
өөрын үнэ сэн хямдаруулхын
хэбди. Даажа абаһан трактор
сэ ехэтэйгээр ашаглахын тула
элдэб эмхидхэлэй, техническэ
наар тракторнаа зогсоохогүйбд
трактор, комбайн бүхэнэй б
процентээр дээшэлүүлхын түл
рилго табинабди.

9. Хабарай тарилга газаа ор
урда тээхи бэлэдхэлэй бүхы хү
бэлэдхэхэ, саһа тогтоохо, по
илангаяа кукурузын, саахарай
щой полинууд дээрэ, үтэгжүүл
дэлмэри түргэнөөр дүүргэхэ ш
шанартай үрэһэн, үбэлэй саг
һэндэ барижа шадаһан шииг
бүгэдэмнай үндэр баян ургасы
лэй шухала арга нүхэсэл мүн

Тракторна бүхы бригадану
нуудые һаяын үдэрнүүдтэ тод
зохёогдоһон түсэбөөр хангаха
рай хүрьһэндэ шииг нойто ба
борнойлго хэхэ газар хахалха,
ниие тариха ба ургасыень
болзор, хүдэлмэриин хэмжээн
һайнаар тодорхойлогдохо ёһо
на бүхы бригаданууд болон зв
низаторнууд бүхэн эли тодо
абаха ёһотой.

1963 ондо ороохо таряа, үб
харай свёкло, бобы, овощ, ха
ехээр абажа, гүрэндэ худалда
дэ арадай тэмсэлдэ эдэбхитэй
сахыень эрэгтэй, эмэгтэй колхо
хозуудай хүдэлмэришэдые, ре
дөө ажахын эрдэмэй ба турша
гаануудай мэргэжэлтэд ба бү
лэгшэдые — хүдөөгэй бүхы
дэнэр уряалжа байнабди.

10. Бидэнэр, механизаторну
шадай ба агрономуудай респ
лөөндэ хабаадагшад, 1963 оно
жэлые амжалтатайгаар үнгэр
рысөөндэ хүршэнэрөө — шэт
набди.

Бидэнэр, Буряад ороной м
ба кукурузашад, абаһан ехэ
рэтэй солотойгоор дүүргэхы
съездын түүхэтэ шиидхэбэр
хэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубита
хын, 1963 ондо манай респу
дай республикынгаа 40 жэлэ
халантайгаар тэмдэглэжэ бай
ридөө ехэ амжалта түйлахы
ургаса ургуулжа, ороохо тар
таряалангай бусад продукци
далдахын тулада бидэнэр хү
нахагүйбди гэжэ партиин Це
тедые найдуулнабди.

...СР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

...ряадай АССР-эй арадай гэгээрэлэй ...лмэрилэгшэдтэ РСФСР-эй hургуулиин ...та багшын хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо тухай

...талаар габьяатай байhанайнь ту-
...hургуулиин габьяата багша гэhэн нэрэ

... Екатерина Арефьевнада —Улаан-...дэлмэришэн залуушуулай 7-дохи үдэ-...ргуулиин директор.

... Вера Владимировнада —Подлапаткын ... директор.

... Александра Петровнада —Витимэй үй-...алтай юрэнхы эрдэмдэ hураха ажалай ...дунда hургуулиин багша.

... Екатерина Сутаевнада —Хориин ...ралсалтай юрэнхы эрдэмдэ hураха ...ческэ дунда hургуулиин багша.

... Доржи Содномовичто — Хэрээнэй ...нэрэмжэтэ үйлэдбэриин hуралсалтай ...hураха ажалай политехническэ дунда hургуулиин багша.

6. **Номтоев** Цокто Номтоевичто —Үльдэргын найман жэлэй hургуулиин багша.

7. **Орлова** Мария Ильиничнада —Десятниковай найман жэлэй hургуулиин багша.

8. **Порохна** Елена Павловнада— Улаан-Үдэ городой 2-дохи интернат-hургуулиин багша.

9. **Старостенко** Евгения Ивановнада —Каменска (халаата) дунда hургуулиин директор.

10. **Турутанова** Нина Алексеевнада —Нижнеангарскын үйлэдбэриин hуралсалтай юрэнхы эрдэмдэ hураха ажалай политехническэ дунда hургуулиин багша.

11. **Хамаганова** Галина Сaганттаевнада—Закаменск городой үйлэдбэриин hуралсалтай юрэнхы эрдэмдэ hураха ажалай политехническэ 7-дохи дунда hургуулиин багша.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ИГНАТОВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь С. ОРЛОВ.

...63 оной январиин 29.

НИИТЫН ЭМХИНҮҮДЭЙ ХҮДЭЛМЭРИ ТУХАЙ

...ДХЭЖЭ ШАДАБАЛ, ЭДЭНЭРЭЙ ХҮСЭН ЕХЭ

...ын дуранай эмхи-
...улам дээшэлжэ,
...ай хэрэг ябуул-
...энь Нарhатын
...вхозой хоёрдохи
...эрнүүдэй Сове-
...и дээрэhээ хара-

...нхан иигэжэ бии
...Загаланай завод-
...байhанаа хүдөөдэ
... ород айлай гэ-
...эр Валентина
...уряад соо оро-
...мaa ойлголсоно-
...ээ хороод hуугаа-
...н ажалаар туха-
...башье, эмнэлгын
...совхозой фермын
...орйе хамагшаар
... Гоондо нютагай
...энэрнүүдтэй түр-
...сahан, тэдэнэй
...уламжын хүдэл-
...р ябуулжа эхилээ
...рэйнгээл ажал
...ын хэрэгые маа-
...уур гэжэ hанадаг
...алентина Ива-
...ээгээр хуушан
...аха, үнэhэ суг-
...лдэб ажалда ха-
...болобо. Тииhээр
...фермынгээ мал-
...дта шадал зэр-
...садаг, ниитын
... hанаагаа зобо-
...лэй.

...ургаса хуряалгын
...ой hамгад сүлөө
...риманиинь хахад-
... обин дээрэ ошо-
...арна сэбэрлэлсэн,
...элжэ, нютагайн-
...ай магтаалда хүр-
...ижоо hэн. Тиин
... хамта хүдэлжэ,
...дэ урмашаhан
...рэ намар өөhэ-
...Байгуулаад, тэрэ-
...нүхэр В. И. Куз-
...айгээр hунгаhан

...ээ хойшо Сове-
... аша туhые тоо-
...а яhала олон.
...ондо жэл гансал
...хэнэрнүүдэй га-
...рмэдэ шэнэ урга-
...тиер ороhон сэ-
...түрэнэй амбаар-
...а. hү, мяха аба-
... талааршье фер-
...жэлэйнь амжал-
...удэйл эдэбхитэй-
...анhаа ехэнхидээ
...дэ эндүү боло-

...ихид өөhэдынгөө
... совхозой бусад
... гээгдэхэгүйн,
...оhоо гадна, ню-
...ой ариг сэбэрээр,
... ажаhуухые, нии-
... наринаар сахи-
...аг, ойлгуулдаг,
...оон ушарта баад-

...имэ нэгэ үүсхэ-
...й. Тосхондохи үнинэй орхигдошоhон хамтын банние угаажа, сагаадажа hэргээгээд, хоёр жэлэй туршада түлөөhэгүйгөөр, арба хоноод лэ ээлжээгээр түлижэ байна. Үшөө hайшаалтай юумэн гэбэл, банида ороhон хүн 10 мүнгэ түлэхэ ёhотой гэжэ тогтоогдобошье, тэрэниие суглуулха тусхай хүн үгы, кассань ханада үлгөөтэй юм. Хэн нэгэнэй сэхэ сэбэр заншалда хэр дадажа байhые энэ гурим, зааханшье баримтатайhаа харуулдаг байна. Сугларhан мүнгэниинь Соведэй тогтоолоор ниитын гэр hуудалай, болбосон байдалай гар үзүүрэй хэрэглэмжэдэ гаргашалагдадаг заншалтай.

Архиин охиндо жэгэндээрдэг зариман эхэнэрнүүдэй этигэмжэтэдэй урда нилээд улайдаг, сайдаг. Бүлэеэ хажарладаг, hогтожо ерэхэдээ hамгандаа гаршье хүрэхэеэ haатадаггүй байhан модошо дархан Цыренжаб Доржиев эхэнэрнүүдтэ зэмэлүүлhэндээ мууе hанадаггүй, харин hайниие дурдадаг ёhотой. Яахадааб гэхэдэ, hамгадта зэмэлүүлhэнэй удаа Цыренжабнай томоотой янзын гэрэй эзэн, hайн хани, энэрхы баабай болонхой гэжэ хүршэнэрынь, түрэл түдэмынь баясадаг. Зоной ёhо гурим сахидаггүй, залхуурhан, зайгуултаhан эхэнэрнүүдтэшье соведэй зүгhөө мүн лэ шанга эрилтэ табигдадаг. Жэшээнь, Мыдыг Цыдыпова зөөжэ ерэhэн багтаа соведэй ажаглалтые тоохогүй hэдэлгэ гаргабашье, хожомынь буруугаа ойлгоо. Мүнөө тэрэ нүхэр архи уухаяа болинхой, нёдондоhоо хойшо таhалгаряагүй мал ажалда хүдэлжэ, бэрхэшүүлэй тоодо нэрлэгдэдэг боложо байнхай. Нүхэрэй ёhоной аад, шанга шүүмжэлэлдэ Буда-Ханда Цыденовашье ороhон байха. Буда-Ханда хадамда гарамсаараа дахуулжа ябаhан гурбан үхибүүнhээ ашаархадаг, сухалдажа ерэхэдээ тэдэнэрые «хүгшэн эжыдээ тонилогты!» гээд намнана гэhэн гомдол ороо юм. Эхэнэрэй этигэмжэтэд эхын уялгые мартаашые тэрэ доронь дуудажа асараад, нилээд эшээhэн, шэрүүхэнээр эмирhэншье байха. Хожомынь мэдэхэдэ, үнэр баян, эб эетэй үшөө нэгэ шэнэ бүлэ Гоондо тосхондо нэмээ гэлдээ hэн.

Зохихогүй аяг ааша гаргаhан заримашуул Соведэй сатирын ханын газетэдэ шүүмжэлэгдэдэг. Газетэ гаргалгада ба бусад ниитын хүдэлмэридэ Соведэй гэшүүд, эхин hургуулиин багша Тамара Рабданова, ухэршэн Норжима Дондокова болон бусад илангаяа эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Нарhатын совхозой II фермын эхэнэрнүүдэй Соведэй ажалда республикын эхэнэрнүүдэй II съезд үндэр сэгнэлтэ үгөө. Соведэй хүтэлбэрилэгшэ Валентина Ивановна Кузнецова Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаhан байна.

— hүрхэй ехэ юумэ хээгүйшье hаамнай, үндэрөөр сэгнэhэн урмандань, хамтын хэрэгтэ үшөө эдэбхитэйгээр хабаадахабди гэжэ эндэхи эхэнэрнүүдэй совет маниие найдуулаа hэн,—гээд фермын эхин парторганизациин секретарь Цыренжап Ширапович Ширабон омогорхон хөөрэнэ. —Илангаяа мүнөө засаг түрэеэ hунгаха бэлэдхэлэй үедэ манай эхэнэр эдэбхитэд урдахи амжалтаараа дашуурангүй, улам hайнаар ажалаа эмхидхэхэ аабза гэжэ этигэнэбди.

Ц. Дугаров.

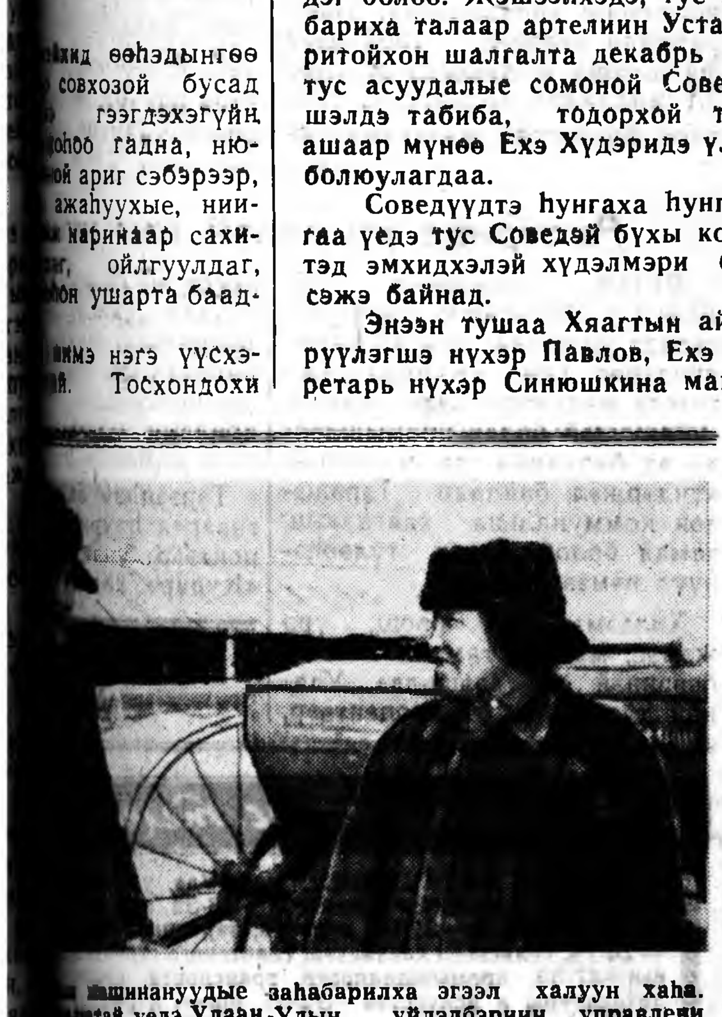
Манай бэшэhэнэй hүүлээр хэмжээн абтаба

„Яахадаа муугаар хүдэлнэб?“

Имэ гаршагтай шүүмжэлхы статья Ехэ Хүлэриин сомоной Соведэй сесси дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Соведэй саг үргэлжын комиссинуудай хүдэлмэриие hайжаруулха тодорхой хэмжээ ябуулганууд хараалагдаад, бэелүүлэгдэжэ байна. Илангаяа шанга шүүмжэлэлдэ ороhон хүдөө ажахын комисси (түрүүлэгшэнь нүхэр Кузнецова) тэндэхи «Дружба» колхозой ажахыгаар hонирходог, туhаламжа, дэмжэлгэ үзүүлдэг болоо. Жэшээлхэдэ, тус комиссиин гэшүүд хубидаа мал бариха талаар артелиин Устав хэр зэргэ сахигданаб гэжэ горитойхон шалгалта декабрь соо хээ. Тиигэhэнэйнгээ удаа тус асуудалые сомоной Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй зүбшэлдэ табиба, тодорхой тогтоол гаргуулаа. Тииhэнэйнь ашаар мүнөө Ехэ Хүдэридэ үлүү мал хубидаа бариха ябадал болюулагдаа.

Соведүүдтэ hунгаха hунгуулиин бэлэдхэлэй ябажа байгаа үедэ тус Соведэй бүхы комиссинууд, депутадууд, эдэбхитэд эмхидхэлэй хүдэлмэри бүри hайжаруулхын түлөө тэмсэжэ байнад.

Энээн тушаа Хяагтын аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Павлов, Ехэ Хүдэриин сомоной Соведэй секретарь нүхэр Синюшкина манай редакцида мэдээсээ.

...машинануудые заhабарилха эгээл халуун хаhа. ...татай үедэ Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлени... колхозой бүхы механизаторнууд шангаар ажал... Зураг дээрэ: тус колхозой тракторно-таряан ажалай ...ир Дондок-Цырен Раднаев (зүүн гарhаа) үнинэй ...байнер Дамба-Дугар Анциуевтай сеялкэнүүдээ хэ... тухайдаа хөөрэлдэжэ байна.

Г. БАЗАРЖАПОВАЙ фото.

⁂

Улаан-Үдэ хотодо байрын шэнэ гэрнүүд, бүхэли кварталнууд, илангаяа Үдэ голой урда бэедэ, олоор бодожо байна. Ашаглалгада үгтэhэн олон дабхар шэнэ гэрнүүдэй доодо дабхарта магазинуудые нээдэг ушар hайшаалтай. Жэшээлхэдэ, зурагадахи микрорайондо Геологическа үйлсын 20-дохи номерой гэртэ хилээмэнэй магазинай бии болоhоор ойр тойроной зон амараа юм. Теэд заримандаа городой худалдаа наймаанай захиргаан тэндэхи шэнэ гэрнүүдтэ үгтэhэн байрануудые зүб мүрөөр хубаарилнагүй гэжэ манай рабкорhоо бэшэг ороhон байгаа. Энэ бэшэгэй буулгабарида харюу эльгэхэдээ, Улаан-Үдын городой Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Лебедев иигэжэ мэдээсэнэ:

«Дурсагдаhан асуудалаар хэмжээн абтажа байна. Тусхайлбал, тус микрорайондо үнгэрhэн жэлэй hүүл багаар ашаглалгада үгтэhэн олон квартиратай гэртэ энэ hарын хуушаар эдеэ хоолой магазин нээгдэхэ».

ГАГАРИНАЙ НЭРЭМЖЭТЭ ҮЙЛСЭ

Түрэл хотынгоо гудамжа, үйлсэнүүдээр алхалха угаа дуратай хүмби.

Жэлhээ жэлдэ, үдэрhөө үдэртэ Улаан-Үдымни шэнжэ түхэл хубилна, hаруул гэрнүүд үндын бодожо, түрэл городыемнай ондоо болгоно.

Улаан-Үдэм дуулимхан,
Улицаараа матарна...

Хэр угhаа ямаршье арад түмэн үйлсэ, гудамжануудаа баатарнуудайнгаа нэрээр нэрлэдэг зантай юм.

Буряадай түрүүшын эрдэмтэ Доржи Банзаровай, Ербанов, Балтахинов болон Ранжуровайшье нэрэ мүнхэлhэн үйлсэнүүд урдамни hаруултана.

Ородой мэдээжэ хүнүүдэйшье нэрэмжэтэ үйлсэнүүд республикымнай түбтэ яhала олон.

Үйлсэнүүд хүнэй хуби заяан шэнги бшуу. Урданай «Международная» үйлсын хуби заяае абажа харая.

Тэрэ мартагдашагүй апрелиин нарата сэлмэг үдэр энэ үйлсэдэ байгаашад бүхы өрөнтэйгөө хамта радиогоор түрүүшын космонавт тухай шагнажа баясахын ехээр баясаа бэлэй.

Уданшьегүй Улаан-Үдын городой совет тэрэ үйлсэдэ байдаг хүнүүдэй хүсэлэнгөөр «Международная» гэhэн нэрыень ууган космонавтын нэрэмжэтэ болгон hэлгээ hэн.

Гагаринай нэрэмжэтэ үйлсэ үнгэрэгшэ дүрбэн жэлэй хугасаанда танигдахаар бэшэ болонхой. Эндэхи хуушанай үмсын гэрнүүд үсөөржэл, үсөөржэл байна ха юм. Нэгэ дабхар модон гэрнүүдэй хажууда үндэр, табан дабхар hаруул сэбэр хамтын байранууд бодожол байна.

Теэд энэ үйлсэдэ үмсын гэртэйшүүл юрэнхы дээрэе 10 гаран процент болоно.

Энэ үйлсэдэ хэд ажаhуудаг бэ гээ hаа, гансал харюу олохот: ажалшад, коммунизм байгуулагшад! Эндэ түмэр замай хүдэлмэришэд, слесарьнууд, машинистнар, эрдэмтэд, уран зохёолшод, эмшэд болон артистнар байратай юм.

Трамвайгаар ерээд «Мухина» гэhэн тогтолгодо буугаад, 10-дахи номертой гэртэ оронобди. 17-дохи квартира. Тоншонобди. Үндэр бэетэй, ёhото ород арюун шарайтай, hаншагаараа сайжа эхилhэн эхэнэр бидэниие угтаба. Энэ майор, Советскэ Союзай герой Макаров Виктор Степановичай нүхэр Екатерина Васильевна гээшэ. Виктор Степанович үнгэрэгшэ дайнда хабаадалсажа, Днепр мүрэниие гаталхадаа шэн габьяагаараа шалгаржа, герой гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртөө бэлэй. Макаровай гэр бүлэ эбтэй эетэй, хүбүүниинь 9-дэхи класста, басаганиинь 6-дахи класста hайн hуража байнад. Өөрөө Виктор Степанович военкомадта хүдэлжэ байтараа, мүнөө hуралсалаа дээшэлүүлхэеэ Ленинград hаяхан мордоо. Екатерина Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ буряадай драмын театрай бухгалтераар хүдэлнэ.

Гагаринай нэрэмжэтэ үйлсэдэ илангаяа оюутан олон. Эндэ ой модоной үйлэдбэриин техникум оршодог. Энэ үйлсын хажуудахана Буряадай хүдөө ажахын институт баригдажа, hаяхан ашаглалгада үгтэнхэй, эндэ городоймнай студентнэр хамтын байратай боложо түбхинэнхэй.

Энэ үйлсэ манай городой эгээл шанэ түхэлтэй мүнөө үе сагай үйлсэнүүдэй нэгэн болонхой. Энээгүүр трамвайнууд гүйлдэнэ.

Гагаринай үйлсэдэ байратай Зүүн Сибириин библиотечнэ институдай студентка Гусева Люба режиссер болохо hанаатай. Тэрэ мүнөө режиссерскэ факультедэй 3-дахи курсада hурана. Институтдаа ошохоёо яаражашье ябаhан hаа, Люба дуратайгаар хөөрэжэ үгэбэ:

Саашаа ябангаа, буланда байдаг 34-дэхи промтоварна магазинда оробобди. Энэ шэнэбтэр магазин 1957 жэлдэ нээгдээ hэн. Магазинай нээгдэхэhээ хойшо наймаашаар хүдэлмэрилдэг Шадрина Анна Георгиевна Лукина Анна Федоровна хоёр бидэнтэй хөөрэлдэбэ.

«Хоёр hара болоод, амаралтада гарахамни, аяар гушан табан жэл наймаалагшаар хүдалөө ха юмбиб»—гэжэ Анна Федоровна хэлэнэ.

— Манай магазинда табан эхэнэрнүүд хүдэлдэг, теэд тэдэмнай булта шахуу Анна гэжэ нэрэтэйнүүд, — гэжэ магазиниие даагша Барова энеэнэ. — Мининшье нэрэ баhа Анна юм.

Аннануудта амжалта хүсөөд, саашаа алхалнабди.

Гагаринай нэрэмжэтэ үйлсэдэ 8 магазин, гурбан домоуправлени, почто болон барилгын гурбан эмхинүүд оршодог. Ургажа, hалбаржа байhан үйлсэдэ үхибүүд дүүрэн. 65-дахи дунда hургуули, техническэ училищи болон hургуулиин наhа гүйсөөдүй үхибүүдэй хоёр сэсэрлиг саад энэ үйлсэдэ бии.

Парикмахерска, фото-ательешье байна.

Эхэнэрнүүдэй гэрэй хүдэлмэришье илангаяа хүнгэрөө. Эндэхи «гэрэй кухнида» бэлэн эдеэ хоол байдаг болонхой. 41-дэхи гэртэ халуун кофе худалдадаг кафе бии юм.

41-дэхи гэрэй хажууда мүн иимэрхүү томо гэр баригдажа байна. Эндэ түмэр замай ремстройн 6-дахи барилгын участок хүдэлмэрилнэ. Участогай мастер Владимир Олейнников эдэ томо гэрнүүдые барилсажа, 41-дэхи гэртэ байра абанхай.

«Шэнэ гэрнүүд соо бүлэнүүд ядамаргүй ажаhууна»,—гэжэ гэрэй гурбадахи управлениин инженер Полина Федоровна Гаврикова хөөрэнэ. — Өөрын машинатай хоёр бүлэ манай үйлсэдэ бии. Мотоциклтайнуудшье байха. Манай гэрэйхидэй 80 процентнь телевизор болон радиоприемниктой болонхой».

Гэрэй управлениин дэргэдэ пенсионернүүдэй совет эмхидхэгдэнхэй. Зундаа тэдэнэрнай сагдуулинуудые hуулгажа, үйлсэеэ шэмэглээ. Тэдэ сагдуулнуудынь булта шахуу ургажа эхилэнхэй. ...Үдэшын бoро хараан болоходо, олонхи сонхонууд сэнхир хүхэ үнгэтэй болоно. Эндэ «сэнхир экранууд» носоно.

Энэл даа манай үеын шэнэ шэнжэ тэмдэг. **В. Петонов.**

РАССКАЗ

Хүлеэгдэhэн үглөөдэрнүүд

Саян аалихан алхална. Нараншье түргэндөө орожо, өөрhөөнь үндэрөөр hуга ургаhан кукурузын үзүүраараа сайбар ногоон аад, үзүүр тээшээ болоходоо сэл хүхэ набшаhадай нугалаа бүхэн дээгүүр алтан туяагаа сасана. Теэд Саян наранайшье орохо болоhые анхарнагүй. Аалихан лэ алхална, заримдаа кукурузынгаа бүдүүн шэлбэ, алтаран байhан набшаhа, юундэшьеб, нарай үхибүүе энхэрэн эльбэhэндэл эльбээдшье үзэнэ... Зүгөөр тэрэнэй толгойдо эгээл энэ үедэ эхи захагүй олон бодолнууд хагшалан байгаа бшуу. Үнэхөөреэшье Саянда эгээл мүнөө иимэ кукуруза үргүулаад байхадань, hанаха, дурсаха юумэн бии hэн даа.

...Тиихэдэ Саян армиhаа табигдаад, Целиннэ хизаарта жэл үлүүтэй трактористаар ажаллаад, нютагаа бусаа бэлэй. Түрүүшэгээр сэдьхэл омог, үнгэрхэдөө дээрэлхүүшье зантай шэнги агша hэн.

«Целиннэ хизаарта ондоо агша hэн даа, аяар хорёод миллион элдүүрилэгдээгүй шэнэ газар нэмжын хэбтэгшэ бэлэй. Урматайл hэн даа, шэнэ газарай шэлдэг хүрьhэ хүүрэ эсхүүлхэдэ. Харин тиихэдэ манай эндэ... Мүртэй газаршье үгы даа. Теэд яахабши даа, байhыень лэ хахалаад үзэгдэхэ болобо ха юм даа». Иимэ бодол Саянай ойндо ходо түрэгшэ hэн. Хэн нэгэнтэй хөөрэлдэжэ эхилхэдээшье, Саян шэнэ газар тухай дурдангүй үнгэрдэггүй бэлэй.

Саян нэгэтэ Үлзытэ хадын үбэрөөр эсэгынгээ орондо хонидынь адуулжа ябатараа, эндэхи нэмжэгэр сагаан талые шэртэн шэртэн удаан байhанаа: «Юугээрээ энэ тала тэндэхиhээ дутууб?»—гэhэн hанал бодол толгой соонь түрэжэ, амар заяа үзүүлхэеэ болёо hэн.

«Энэ талые хахалаад, хухин шара шэниисэ тарижархёо hаа, хэды ехэ олзо жэл бүри колхоздомнай нэмэри оролог болохо гээшэ hэм», — гэhэн бодолhоо уламжалан, энэ hаналаа үбгэн эсэгэдээ хэлэхэдэнь, тэрэнь гэнтэ, юундэшьеб, ухаангүйгөөр сухалдажа:

— Шамhаа байха Табхай баян тэндэ таряа таряад мүндэртэ сохюулжархиhан юм. Тэрэшни тайлга, тахилгатай газар байха. Үлзытын үбэрэй ойро хүрөө hаатнай шуhан бороо, шулуун мүндэр орохо гээд Албанай ламхай айлдаа бэлэй. Колхозой тогтон сасуу эсэгэш бригадир ябахадаа, тэндэ хара таряа таряад үзөө hэн. Ургаhан юумэниинь үгы агша. Трактор, машинашье эбдэржэ, урагшаа ябаагүй hэн,—гэбэ.

Теэд Саянай бодолые hайшааhаншье зонууд олон hэн. Мүнөө Саянда тэрэ парторгтой хөөрэлдэhэн хөөрэлдөөниинь илангаяа элеэр hанагдаба... Тэрээндэ ошоhоноо, туhалха юм гү, али баhа үбгэ эсэгэдэмни адляар наада хараад, үшөө залууш гээд бусаажархиха hэн гү гэжэ эбдүүсэhэнээ толгойдоо оруулна.

— Саян, зүб лэ юумэ хэлэнэш даа,—гэжэ парторг Цыден Гармаевич сэхэ урдаhаань хараад, бодолгото болонгёор дуугараа бэлэй. Тиихэдэнь баярлаhан Саян юушье хэлэхэеэ ойлгожо ядашоод, мэтил энеэбхилэн hуугаа hэн. Парторг гааhандаа тамхи удхажа, гал аhаагаад, таhалга соогуур урагша хойшоо ябасагаажа байтараа, гэнтэ эридээр зогсожо, байрадаа үндэгэнэн hууhан хүбүүн руу мэхэтэйхэнээр хараад:

— Нүхэр шэнэ газаршан, теэд хэн тэрэниие хахалха юм,—гэжэрхибэ. Саян түрүүшэгээр нюдөө ехэ болгоод ойлгожо ядажа байтараа:

— Хэн?.. Би... Бидэ,—гээ hэн.

— Хэн бидэ гэжэ?

— Бидэ залуу трактористнууд...

— Аhаа, тиигэбэл звено эмхидхыт даа. Кукурузынгаа поли хоёр дахин үргэдхэхэ гэhэн даабари абаад байгаа hэмди, хэрбээ таанадай Үлзытын үбэрэй тала дайдые элдүүрилээ hаа, тэндэшни одоол кукуруза тарихабди,— гээд Цыден Гармаевич Саянай гарыень амаршалhан шэнгеэр бariaд байгаа hэн.

— Зай, ойлголсобо гүбди?

— Ойлголсобо.

Звено болоод хүдэлжэ эхилhэн түрүүшынгээ үдэрнүүдые hанаандаа оруулангүй байлтай аал?

Нэгэ үглөөгүүр тэрэниие түрүүлэгшэ дуудаад:

— Нүхэр, залуу кукурузовод,—гэжэ ёгтолонгёор дуугараа hэн. — Шинии звенодо булта бүhэтэйшүүл, бүхэшүүл сугларшоо юм байна. Нэгэ бүсэгүйе абаа hаа яахабта? Миин басаган бэшэ байха, агроном юм. Таанад агрономгүйгөөр бирахагүй байхат даа гэжэ hананаб.

Саян гол таhа арсаад, түрүүлэгшэтэй гар наанаhаа бололдоо hэн. Теэд тэдэ хоёрой арсалдаан парторг Цыден Гармаевичай орожо ерээгүй hаа, бурхан мэдэхэ, юугээр дүүрэхэ hэм. Саян хэды дурагүй байгааш hаа, тэрэ «бүсэгүйень» звенодоо абаха баатай болоо hэн.

Тиигэжэ Саянай звенодо Байгалмаа оpoo hэм. «Эхэнэр заабаришан» гэжэ түрүүшэгээр ехэл дурагүйдэбэ.

Харин мүнөө Саян Байгалмаагүйгөөр байжа шадаха аал? Мүнөөшье үдэшэ тэрээнтэй уулзахаяа ошохо гэжэ hанаад, тээ саана, харгын хажууда байhан мотоцикл тээшээ алхалшаба.

«Түб ошоhонhоо кукурузаяа хуряажа эхилхэ болоhон тухайгаа түрүүлэгшэтэй хөөрэлдэхэ байна»,—гэжэ шэбшэнэ.

Саянай толгойдо бодолнууд оролжол байба. Тэрэ аалихан алхална. Хуба шарахан эдеэтэй кукурузын буурсагууд задараадүй, ногоон намаа нэмэргэ соогоо бөөмэйлэгдэн hанжана. Кукурузаяа хараха бүреэ хуряажа эхилхэ тухайгаа, гэнтэ хюруугай унажа болохо тухай бодолгото болоно.

Саян мотоциклаа абяа гаргаба. Хурдан ябадалта мотоцикл Үлзытын үбэрэй талаар бүмбэлзэбэ. Аман соогоо гүнгинэн, дуунай аялга таhалдуулнагүй...

Борохон далитай булжамуурнай
Буурсаг добуугаа тойронхой.
Болзолдоод ябаhан амарагни

Колхозой центртэ хүлеэнхэй,— гээд Саян энэ дуунай эгэшэг аялга таталуулна. «Энэ байза, Байгалмаагайм дуратай дуун»,— гээд бодоходонь, үншэн хабhанайнь оёорто хадагалагдажа ябаhан инаг дуранинь дахин hанагдажа, ойнhоонь гарадаггүй шэнэ газар, үндэр ургасань шэнгеэр, Байгалмаа тухай бодолнууд толгой соонь исална. Байгалмаагай зулгы илдам зан, дуурүү дулаахан шарай нюдэндэнь харагдахадал гэнэ. Хибэс шэнги торгон харахан үhэниинь үдэшын hэрюухэн hэльеэндэ hэбигдэн hабхалзана. Тэбхэршэг сагаан нюур, улаахан хасар... Дабхаряатаhан мойл харахан нюдэн.... Хирбэгэр нарихан нидхэ, ута хурса hорьмоhон... Шүмбэгэр улаахан урал. Үндэр сээжэтэй тэгшэ сэхэхэн бэе... Ай даа, буряад басаган Байгалмаа! Хөөрэлдэхэдэ хүнhөө өөрэхэн. «Миhэд гээд, минии хэлэхэеэ байhан үгэ тааба гүш? Залуу наhан, ажабайдал тухай хэды дурдаабиб, ханамжатай харюу үгөөгүйл». Теэд...

⁂

Байгалмаа хурдан хурса, шуран шамбай, эрид огсом. Байгалмаа ямаршье юумэнhээ тунхарихагүй, зоригтой зүрхэтэй. Байгалмаа уран нарин, сэбэр гоё. Байгалмаа... Мүнөө комсомолой эхин эмхиин секретарь.

Саян клубай газаа туласа гүйлгэжэ ошоод, мотоциклhаа буунa. Клуб соо хүнүүд олон. Сценэ дээрэхи ягаан сэмбээр хушаатай ута столой саана управлениин комсомолой комитедэй хүдэлмэрилэгшэ Владимир Батуев Байгалмаа Зоригтуева хоёр hуунхай, ехын хөөрэлдөө үргэлжэлүүлжэ байба. Байд гээд дансатай саарhа ирана, харана. Юумэ бэшэлсээд, бэе бэедээ үгэлсэнэ. Тиихэ забhартаа энеэлдээдшье орхино. Халуун зүрхэнэй үгэнүүд хэбэртэй...

Саян мэдээшэгүй болоод, зоной саагуур байба. Яахаб, ажалай али олон асуудал соогуур энеэдэ зугаашье гаража болоо аалам. Клуб соо хүнүүд, илангаяа залуушуул дүүрэшэхэдэнь:

— Мүнөө үдэшэ «Ажал—зол жаргал» гэhэн лекци шагнахамнай гээшэ. Лектор нүхэр Батуевта үгэ үгтэнэ,—гээд Байгалмаа hуушана.

Лектор уhа урадхуулhан шэнгеэр заримдаа ород буряад хоёрые холин, удаахан саг соо үгэ хэлэбэ. Тиихэдэ управлениингээ колхоз, совхозуудай эрхим залуу малшад, таряан ажалай хүдэлмэрилэгшэд, механизаторнуудай хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай хөөрэбэ. «Колхозойтнай залуушуулай звено кукуруза hайнаар ургуулаа. Агроном Зоригтуевагай габьяа энэ» гээд лектор магтаба.

Батуевай шэг шарай алдангүй адуулжа hууhан Саян урмаа хухаршаба. Хэн эгээ түрүүн hанал түрөөд шэнэ газар элдүүрилжэ, кукуруза таряаб, хэн ургуулааб? Саян лекциин дүүрээд, нааданай эхилхые хүлеэжэ ядан hууба. Хоронойншье бусалхань аргагүй... Тэрэнэй үгэеэ дүүргэмсээрнь, Саян hуурнhaa бодожо ехэл шиидэнгеэр сценын ара гаража, Байгалмаатай золгомсоорoo:

— Хуряалгаяа хэзээ эхилхэбибди? Манайнгаа тиишэ хэзээ ошохобши? — гэжэ хитүүшэгээр асууба.

— Үглөөдэр,— гэжэ юундэшьеб ехэл яаралтайгаар, үнгэрхэдөө тоосогүйгөөр Байгалмаа дуугаржархиба. — Энэ ерэhэн хүнтэеэ бригада, фермэ дээгүүр ябалсаха болоо6...

Саян бэшэ юумэ hурангүй гомдонгёор Байгалмааhаа холодобо. Ехэ уйтайшье байба.

Сагшье орой боложо, залуушуул гэр гэртээ тарана. Гартаа шэртэнэ ороhондол Саянай сэдьхэл шэртэhэтэй. Үглөөдэр, ходол үглөөдэр. Инаг дуран тухай хэлэхэдэ: «Орхил даа, хожом үглөөдэр»,—гэжэрхидэг hэн. Харин мүнөө ажалшье тухай хэлэхэдэнь, «үглөөдэр» гэбэ ха юм. «Юушье мэдэхэеэ болёод байнаб. Тиихэдэ Владимир энээн руу ходо харгылха. Мэдэхэб даа Владимирые hуража ябахадаа Володил hэмнай. Арбадахиие дүүргэтэрээ тухай баараан соогоо ябаа бэшэ hаалди.. Багшын дээдэ hургуули дүүргэжэ, эрдэмтэй болоо. Управлени руу хүдэлдэг ноён... Тиихэдэ Байгалмаа. Нэгэ заа толгойгоо эрьехэеэ hананалтай. Володиие мэдэнэлгүйл даа. Би армида ябаад, удаань комсомолой путевкоор Целиннэ хизаар ошожо, шэнэ газар элдүүрилэлсээб. Трактористаб, комбайнербi, шофершьеб. Владимиртай техникэ тухай хөөрэлдөө hаа, хай даа... Технологическа институдта заочноор hуранаб. Володи... Байгалмаа... hай бэээг... Нёдондоhоо хойшо Байгалмаатай кукурузын поли дээрэ нилээн хүдэлөөбди. Мандаа хэды туhа хүргөө гээшэ hэм. Ургаад байhан кукуруза хоюуланаймнай хүсэн, бүхы звеногоймнай бэлэг! Үглөөдэр?» Саян иимэ бодолнуудта ээлэгдэн, уруу дуруу ябаа... Яахаб, залуу наhан, залуугай тооhон...

⁂

...Бүрхэг тэнгэри сэлмэжэ, намжаа үргэн дайдаар нара ногоо татуулба. Колхозой фермэ, гүүртэнүүд дээгүүр сагаан эдеэнэй сабхаг билтаржа, Саянай нэрэ нэрлүүлээ. Саян hанаhандаа хүрөө, hарбайhанаа барiа. Саян баян ургасын баатар!

Зургаан ханатай үндэр сагаан шэнэ байшангай үрхөөр түрүүшын утаан бааяжа, шараhан булаhан амтата эдеэнэй хоншуухан үнэр хурсаар хангалтаа. Уужам сэлюун тэрэ гэрэй зосоохиие гоё гоё шэнэ бараан шэмэглээ. Түхэреэн столнууд дээгүүр Байгалмаагай бэлдэhэн эдеэн табигдаба. Байгалмаа Саян хоёрой үетэн нүхэд, үбгэн төөбэй, таабайнар шэнэ гэр тололололгын хундага үргэбэ. Саян Байгалмаа хоёрой хэтын жаргал тухай хэды олон юрөөл табигдааб! Батуев Владимир түрүүшын хундага үргэжэ:

— Шэнэ гэртнай шэрэм шэнги бэхи, шэл шэнги hаруул, наран шэнги дулаан, нажар шэнги сэсэрлиг байг! Ажалайнгаа, али бүхы юумэнэйнгээ урда гаража, мүнөөдэрэйхеэр бэшэ, үглөөдэрэйхеэр ябагты! —гэжэ юрөөгөө.

Харин Саян Байгалмаа хоёр илдамханаар миhэрэлдэн, бараниие урихан нюдөөр шэртэн шэртэн байгаад hэн.

Н. ЦЫБЕНОВ.

БУРЯАД ҮНЭН

3-дахи нюур.
1963 оной январиин 31.

Волго мүрэн дээрэ болоһон тулалдаанай 20 жэлэй ойдо

Дайсан дарагдаад, баярай митинг болобо

(Түгэсхэл. Эхиниинь манай газетын январиин 30-най номерто)

...Зургаадахи армиин командалагша Фридрих Паулюс германска генералитедэй ёһотойл түлөөлэгшэнь байһан юм. Волго мүрэнэй эрье шадархи хэрэмые добтолхо үедэ тэрэ 53 наһатай болоо һэн. Тэдэнэйнгээ 33 жэлые Германиин армиин зэргэдэ үнгэргэһэн түүхэтэй. Дэлхэйн нэгэдэхи дайнай үедэ ёһотойл офицер ябаад, дайнай дүүрэхэ багаар генеральна штабай офицер болоһон намтартай. Германиин армиин 1918 ондо диилдэһэнэй һүүлээр сэрэгэй алба хэһэн мүртөөл сэрэгэй министерствэдэ удаан хүдэлбэ. Саашадаа танкова сэрэгүүдэй управлениин штабай начальник боложо, дэлхэйн хоёрдохи дайе бэлдэхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадаһан юм.

Гитлерэй засаг түрэдэ ороходонь Паулюс армиин штабай начальнигай зэргэтэй болоо һэн ха. Генерал-фельдмаршал Рейхенау энэ армиие командалжа ябаа. Энэ армяа толгойлон, Паулюс 1939 оной намар Польшодо добтолон ороһон, тиигээд 1940 ондо Францие бута сохилгодо хабаадаһан байгаа. Паулюс 1940 оной сентябрьда вермахтын генеральна штабай обер-квартирмейстерээр томилогдоо һэн. 1941 оной январьда танкова сэрэгүүдэй генерал болгогдожо, Советскэ Союзда добтолон орохоёо байһан үедэ гитлеровскэ генералитедэй дунда горитой үүргэ дүүргэжэ ябаа бшуу.

Волго мүрэн шадар хүреэлэгдэһэн 6-дахи армиие бута сохижо байха үдэрнүүдтэ Гитлер Паулюсые түмэр хэрээһэнэй рыцарска ордендо нэмэжэ үгтэдэг дуб модоной набшаһа зураглаһан гоёлтоор шагнаад, тэрээндэ генерал-фельдмаршал гэһэн нэрэ зэргэ олгоо бэлэй.

6-дахи армида эгээ харюусалгатай даабаринууд үгтэдэг байгаа. Гитлерэй захиралтаар энэ арми 1940 оной майн 10-да Бельгиин газар дайда тээшэ түрүүлэн гэнтэ харата муухайгаар добтолон ороһон юм. Альберт гэдэг канал шадархи Бельгиин сэрэгүүдэй эсэргүүсэлгые дабажа гараад, энэ арми бүхы орон соогуурнь хии һалхиндал эбхэрэн гаража, хүн зониие алаһан хюдаһан, эбдэрэл һандарал ушаруулһан байна. 6-дахи армиин дивизинүүд Европын олон оронуудаар ябажа гараа. Брюссельдэ, Париждашье ошоо, Югославида болоһон дайн байлдаануудта. Грециие эзэмдэлгэдэ тэдэнэр хабаадаба.

Гитлер 6-дахи армиие зүүн тээшэнь, СССР-тэ эсэргүүгээр табиһан юм. Харьков шадархи райондо болоһон дайн байлдаанда тэрэ хабаадаад, эндэһээ Волго тээшэ дабшаа бэлэй. Волгын хэрэмые эзэмдэн абаха даабари тэрээндэ үгтэһэн байна.

Стратегическэ түсэбүүдэйнгээ буруутахада Гитлер зургаадахи, бута сохигдошонхой армиие зорюута ехээр алдаршуулан магтаха, тиигэжэ диилдэжэ байһанаа балартаруулха һэдэлгэ гаргаба. Гитлерэй ставка 1943 оной январиин 30-да тусхай мэдээсэл тунхаглаа һэн. «6-дахи армиин солдадуудые бэеэ тушаагты гээд ородууд дурадхана. Гэбэшье тэдэнэр бултадаа байһан байһан газартаа тэмсэһээр» гэжэ тэрэ мэдээсэл соонь хэлэгдэнхэй. «Үсөөхэн немец, союзнигуудай солдадууд совет сэрэгшэдтэ бэеэ тушаагаа» гээд үглөө үдэрынь ставка мэдээсэбэ. Эдэ «үсөөхэн» солдадууд гэдэгынь 91 мянга гаран һэн: Плендэ абтаад байһан 2500 офицернүүдэй, 24 генералай, генерал-фельдмаршал Паулюсай хуби заяан тухай Гитлер абяа гараагүй.

Шэлэгдэмэл, техникээр түгэс хангагдаһан частьнуудһаа бүридүүлэгдэһэн фашизмын сэрэгэй эгээ хүсэтэй бүлэглэлнүүдэй нэгые Совет Арми Волгын эрье шадар бута сохёо һэн. Энэ бүлэглэлые бута сохижо һалгаһанай һүүлээр 150 мянга тухай гитлеровецүүдэй үхэһэн бэе суглуулагдажа хүдөөлүүлэгдээ бэлэй. Волго шадарай тала дайдаар хүнэй хүүр, хэрээһэнүүд дүүрэшэһэн юм. Иимэ хүүр, хэрээһэнүүд миин 100 мянга бэшэ байгаа. Алуулһан хүнүүдтэ орходоо шархатагшадай тоогой 4,5 дахин олон байдагынь мэдээжэ. Тиигэжэ багаханаар тооложо гаргабал, Волго шадархи городто болоһон дайнда немецкэ командовани ехэ хохидолдо ороо. Миллион хахадһаа бага бэшэ тоотой хүн зониинь алуулһан, шархатаһан, һураг суугүйгөөр һалаһан. плендэ ороһон түүхэтэй.

Бута сохигдоһон 6-дахи армиингаа дурасхаалда Гитлер удангүй шэнэ, 6-дахи армиие бии болгоо. Энэ арминь «харюугаа абагшадай 6-дахи арми» гэжэ нэрлэгдэһэн юм. Волго шадарай хэрэмые хамгаалгада хабаадагшад, 62-дохи армиин сэрэгшэд Украинын тала дайдада 1944 оной хабар энэ «харюугаа абагшадай 6-дахи армитай» уулзаха ушартай болобо. Паулюсай хүреэлэгдэһэн армиие сүлөөлхэ һэдэлгэдэ хабаадагшадай нэгэн, генерал-полковник Голидт гэгшэ энээниие командалжа ябаба. Энэ генерал-полковник 17 дивизитэй байба. Харин 62-дохи арми 9 дивизитэй һэн. Хатуу шэрүүн дайн байлдаан болоо. Энэ тулалдаанай урда тээ манай арми добтолхы дайн байлдаануудые удаан хэһэн байба. Энээниие манай мэдэһэн юумэдэл, «харюугаа абагшад» хэды дахин добтолон ороһон юм. Волгын түлөө 62-дохи армиһаа тэдэнэр харюугаа абаха хүсэлтэй байгаа. Теэд тэдэнэр алдуу хээ бшуу. Бидэнэр тон ондоо, эгээ хүсэтэй — Волгын эрье шадархи дайн байлдаануудта олоһон дүй дүршэлтэй болонхой байгаа һэмди. «Харюугаа абагшадай» арми бута сохигдоо бэлэй. Тэрэнэй амиды үлэһэн заримашуул армиин штабтай суг Одессээр дамжан, Днестрһээ саашаа тэрьелээ.

Наһа бараһан тэмсэлшэдэй талмай дээрэ февралиин 4-нэй нарата һайхан үглөөгүүр митинг үнгэргэгдэхэ болобо. Герой-городой саһатай, бомбо, һомонуудай тэһэрхэдэ нүхэ һүбэ болошоһон үйлсэнүүдээр сэрэгшэд, ажаһуугшад ерээ бэлэй.

**
*

Наһа бараһан тэмсэлшэдэй талмай дээрэ снарядуудай, минэнүүдэй тэһэрһэн шэнэхэн нүхэ һүбэнүүд байба. Эндэ гурбан үдэрэй саада тээ фашис сэрэгүүдэй үлэгдэлнүүдтэй дайлалдаан болоһон байба. Мүнөө городой, областиин партийна, советскэ хүтэлбэрилэгшэд, байлдаануудта хабаадаһан баатар сэрэгшэд, командирнууд, политическэ хүдэлмэрилэгшэд, ажаһуугшад мүнөө эндэ сугларба. Партиин Центральна Комитедэй Политбюрогой гэшүүн, эндэхи фронтын Сэрэгэй Соведэй гэшүүн Никита Сергеевич Хрущев митингдэ ерэбэ. Дайшалхы нүхэдынь, соратнигуудынь тэрэниие хүреэлэнхэй. К. А. Гуровые, А. И. Родимцевые, М. С. Шумиловые, намайе, мүн бусад хүнүүдые Никита Сергеевич тэбэрижэ таалаа. Тиигээд А. С. Чуяновтай, И. А. Пиксинтэй, Д. М. Пигалевтэй, 62-дохи, 64-дэхи армиин генералнуудтай хамта нэрьемэ альга ташалган доро трибуна дээрэ гараба.

Городской Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Пигалев митинг нээгээд, Волго мүрэндэхи хэрэмэй тулалдаанда хабаадаһан баатарнуудта городой ажалшадай зүрхэһөө халуун баяр хүргэбэ.

— Тон хатуу шанга тулалдаануудай, туршалгануудай үдэрнүүд үнгэршэнхэй. Энэ хэрэм болоһон городой баатарнуудта хэтэ мүнхэдөө алдар соло! Эдэ баатарнуудай шуһаар илалта туйлагдаһан байна. Манай зоригтой сэрэгшэдтэ, командирнуудта алдар соло! Манай Коммунис партида алдар соло! — гэжэ тэрэ хэлэбэ. Һүүлээрнь намда үгэ үгтөө. Үгэ хэлэхэ гээшэнь намда хүндэ, бэрхэшээлтэй байгаа һэн гээд сэхэ руунь хэлэхэ байнаб. Жэрын жагсаһан сэрэгшэдые хараад лэ би сэдьхэл зүрхөө хүдэлгөөб. Эдэ сэрэгшэдтэй 180 дайшалхы шанга үдэр, һунинүүдые үнгэргэһэн байгааб. Үгэеэ иигэжэ эхилээб:

— Һалан һалатараа тэмсэхэ, зүгөөр энэ городые дайсанда абхуулхагүй гээд бидэнэр тангариглаа һэмди. Эхэ орондоо үгэһэн тангаригаа дүүргэжэ, бидэнэр илаабди.

Гвардиин генерал-майор А. И. Родимцев митингдэ сугларагшадта иигэжэ хандаа һэн:

— Тоогоороо һураггүй олон дайсадай хатуу шанга добтолгые гвардиинхид тогтоожо шадаа. Бомбошье, снарядшье, хэрээгы шанга добтолгонуудшье эдэнэй хатуу зоригые мохоожо шадаагүй. Волгодохи хэрэмэй шууд зоримгой хамгаалагшад — гварди нэрэтэй сэрэгшэд Волгоградай агуу ехэ тулалдаанай түүхэдэ хэтэ мүнхэдөө үлэхэ. Ленинэй орденто гвардейскэ 13-дахи дивизи Волгын баруун эрьедэ ерэһээр 140 хоноһон ойгоо мүнөөдэр тэмдэглэжэ байна Үй бута сохигдошоһон энэ городые харахань бэрхэшээлтэй даа. Энэ городой тон багахан хэһэг, эндэхи хана бүхэндэ дайнай һүртэ муухай хойшолонгууд үлэнхэй. Гвардиин ёһоор, волгоградайхидай ёһоор саашадаашье бидэнэр дайсадаа сохихобди гээд Эхэ орондоо тангариглаа һэмди.

Генерал Шумилов удаань трибуна дээрэ гараба. Тэрэнэй армиин сэрэгшэд городой урда талада немецүүдтэй тулалдажа, Волго тээшэ дайсадые табяагүй һэн.

— Бидэнэр Волгоградтахи һүүлшын буудалгые февралиин 2-то дуулаабди. Верховно Главна командованиин түсэбөөр бэелүүлэгдэһэн түүхэдэ үзэгдөөгүй тулалдаан дүүрэбэ. Дайсадай хойто захын бүлэглэл бэеэ тушаагаа. Манай сэрэгшэд дайсаниие тогтоо... тэрэниие Волго тээшэ табяагүй. Волгоград хадаа фашис эзэмдэгшэдэй хүдөөлүүлэгдэһэн газарынь болоо бшуу, — гэжэ Шумилов хэлэбэ.

Партиин Волгоградай областной комитедэй секретарь А. С. Чуяновай һүүлээр фронтын Сэрэгэй соведэй гэшүүн Никита Сергеевич Хрущев үгэ абаба.

— Нүхэдүүд! Түүхэтэ үдэр бидэнэр эндэ сугларааабди. Манай сэрэгшэд фашистнуудые Волгоградай район шадар бута сохёод, харата муухай дайсаниие илаһанаа һайндэрлэжэ байна. Дайсад Волгоһоо тэрьелэн ошожо шадабагүй. Дайсан эндэ шархяа хатааба...

Немецко-фашистска сэрэгүүдэй бүлэглэлые бута сохилгодо 62-дохи армиин үүргэ тухай тогтоходоо, нүхэр Хрущев иигэжэ хэлээ:

Волгын баруун эрьедэ 62-дохи армида ямар бэрхэшээлтэй байгаа һэм гээд эндэ байһан хүн мэдэхэ. Генерал М. С. Шумиловай командалдаг арми ехэ үүргэ дүүргэһэн юм. Энэ арми баһал дайсадтай хатуу шанга тулалдаануудые хэһэн байха...

— Сэрэгэйнгээ шадабариие улам нарижуулхын тула манай бүхы хүсэл оролдолго элсүүлэгдэхэ ёһотой... Манай хэрэг үнэн зүб, бидэнэр дайсаниие бута сохихобди, — гэжэ Н. С. Хрущев үгэеэ дүүргээ бэлэй.

Митинг дүүрэжэ, шэнэ дайн байлдаануудта бэлдэхын зорилгоор сэрэгшэд байра байрадаа тараа бэлэй.

Авиационно дивизиин штабай начальник сэрэгэй албанһаа запаста табигдаһан полковник Степан Александрович Подружко:

— Волго шадар болоһон олон баатаршалганууд комсомолшуудай зүгһөө гараһан байха юм. Комсомолой обкомой болон горкомой тугые частиин зүгһөө абахадаа, летчик-комсомолец Поповой иигэжэ хэлэһэниинь һанагдана:

— Зүрхэнэйнгөө сохижол байһан, гарайнгаа хүдэлжэ байһан сагта бидэнэр городоо хамгаалхабди!

Үглөөдэрынь Попов байлдаанда гараа. Радиогоор тэрэнэй иигэжэ хэлэхые шагнаа һэм:

— Дайсантай уулзаад, тэрэниие добтолжо байнаб...

— Һомомни дууһаа, тэрэниие мүргэн сохихоёо орохомни!

Эсэстэнь: дайсан усадхагдаһан байгаа.

Комсомолец Попов энэ дайнда наһа бараа. Зүгөөр мүнөө үеын залуушуулда Эхэ орондоо хизаарлашагүйгөөр дурлаха талаар тэрэнэй габьяа хододоо үльгэр жэшээ болохол.

ТАСС-ай фотохронико.

НКВД-гэй 10-дахи дивизиин сэрэгшэд гитлеровецүүдэй шанга добтолгонуудые сухарюулан сохидог байгаа. Чекистнүүдэй баатарлиг дивизиин зэргэдэ врач Вера Рыбалова дайралдаһан байгаа. Мүнөө Вера Иосифовна 15-дахи поликлиникэдэ хүүгэдэй врачаар хүдэлнэ. Үхибүүдэй элүүр энхэ байхын түлөө хүдэлхэ гээшэ тэрэнэй амгалан ёһоной зол хуби, эгээн лэ шухалын шухала оролдолго болоно.

ТАСС-ай фотохронико.

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур
1963 оной январиин 31.

Һэшхэлтнай хаанаб, Аграфена!?

Үглөөгүүр эртэхэн, таба зургаан часай үе һэн. Алдарта совет арадай баатар дорюун алхамуудые хэжэ, хорин жэлэй туршада коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха асари ехэ түсэбүүдые амжалтатайгаар бэелүүлжэ байһан шэнэ, 1963 оной эхин һара гаранхай байба. Тэнгэри зүүн хойноһоо бага бүрхэгшэд, үбэлэй наранай мандажа, эгүүридэ гарахань үшөө үдыхэн. Колхоз, совхозой Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин харьяата «Коммунизм» колхозой түбтэ дүтэхэнэ, Кокорин һууринай зүүн хойто үзүүртэ һаалиин ехэ фермэ аржыжа харагдана. Гэнтэ фермын зүүн баруун тээнь, урда хойнонь үүдэн абяатайгаар «түрд» гэжэ һаалишад яаралтайгаар хүнэг барялдороно, гарана. Дүрбэ табан жэлэй туршада һаалишанаар ажаллажа ябаһан Аграфена Степная гэдэг набтаршаг, газарлиг бэетэй эхэнэр ээлжээтэ үнеэнэйнгээ хажууда ерэнхэй, ехэ залхууранги янзаар эбһээлбэ:

—Бодо, хара шолдоон! хэбтэридээ дүүрэтэр шабааһалжархёод, убайгүй хибэдэлээ хибэжэ хэбтэхэш. Шинии шабааһа мүртэйгөөр арилгаха болоо һаа, хахад үдэр хэрэгтэй, шүдхэр даһаа! — гээд хоолойнгоо шангые мэдүүлэн, зарим һэргэг үнеэдэй дарайтараа толгойгоо үргэтэр хашхаржархиба...

Хойто хоёр гуянь, бүхы дэлэнгынь дууһан шабааһан болошонхой, бүхы бэеньшье һаянай сэбэрлэгдээгүй хэбэртэй. Харюусалгадаа даажа абаһан бэшэшье үнеэдынь баһал эзэгүй юумэдэл зүдэржэ, доройтошоһон шэнгеэр харагдажа байгаа һэн. Газаа хүйтэн сэлгеэ байһан туладань үнеэдэй байра соошье уурал манан болошоһон, амталиг силосэй үнэр дүүрэшэнхэй. Энэ үнеэгээ сухалдажа байгаад, үе үе шангаар харааажа байгаад һаагааша Аграфенын гар бэерэн алдана. Үшөө дээрэһээнь гарынь шабааһан, хирэдэ аг баригдашоо. Зузаанаар шабааһаниинь няалдашаһан аад, хэды газараар хаха гантажа, гарайнь сагаан шарахан арһан шабааһа шоройн забһараар иишэ тиишээ асатан сайжа зурылдана. Хоёр гараараа үнеэнэй хүхые хүсэтэйгөөр шоборон байхадань гарайнь шабааһа шорой бүлеэхэн һүндэ эдьхэгдэн шэнгэржэ, хүнэг руугаа үдхэн шара изармагтаһан шүүһэн болоод, «шаб-шаб» байса хойно хойноһоо дуһалан гоожоно. Тиигээд үнеэдэй орхигдошоһон далай хуушанай хушалтаһаа дуһаагай дуһажа байһандал, элдэб муухай аг шорой, шабааһантай эдьхэршэһэн һүн хүнэг соонь нэмэжэл, нэмэжэл байгаа һэн... Теэд Аграфена һаалишан хүнэг руугаа хараха янзагүй, хажуу тээшээ дээгэшэгүүр харажархёод, «хирэ, шабааһатайшье һаа, хүнэг соомни нэмэри болож байг» гэһэндэл хоёр гараа дээшэ доошонь жэрэгэнүүлэн һаажал байба.

Энэ үедэ колхоз, совхозой Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин парткомой секретариин нэгэдэхи орлогшо, тэндэхи инспектор партэмхидхэлшэ Аграфенын хажууда хүрэжэ ерээ.

—Үгы, та яажа байна гээ—гээшэбта!? Хирэ, шабааһантай худхаршаһан энэ бурдуугыетнай хэн ууха юм?! —гээд нэгэдэхи орлогшо зэбүүрхэн һураа һэн.

Аграфена ехэ убайгүй янзаар толгойгоо дээшэнь үргэжэ, яагаа түбэһэндэ ноёмши гэһэндэл, зангаа эрид хубилгаад, иигэжэ мэдүүлээ:

— һһэ, би энээниие ууха эдихэ бэшэб!...

Управлениингаа харьяата газараар ябажа, малшад, һаалишадай ажалые хинан хараха, жэлэйнгээ түсэб эрхимээр дүүргэхэ хэрэгтэнь туһалха гэжэ ябаһан эдэ түлөөлэгшэд иимэ дан убайгүй үгэнүүдые дуулахадаа байрадаа лаг һуушан алдаа бэлэй.

Һү хирэ шабааһантай худхажа, «намһаа саагуур, наранһаа наагуур» гээд эрхим нүхэд—һаалишадайнгаа һааһан һүтэй бедон руу юулэжэрхидэг, һэшхэлээ төөрижэрхинхэй энэ эхэнэр тухай үглөөдэрынь шахуу үргэн суглаанда шүүмжэлэгдэбэ. Теэд аяар дүрбэн һайхан үхибүүдэй эхэнь болоһон, гуша гаража ябаһан Аграфена Степная олоной урда энэ эшэгүүритэ аашынгаа түлөө хүлисэл һурахаяашье, «мартажархёод» нюур шарайгаашье хубилгангүй, «ажабайдалда энээнһээ болохо хатуу үенүүд болодог юм» гэһэншүү, пулаадаар нюураа орёожорхёод, олоной дунда хоргодоод һуугаа бшуу.

Дүрбэн һайхан үхибүүдэй эхэнь болоһон Аграфена, тандаа иигэжэ хандаха хүсэлтэйбди: «Украинын суута эхэнүүдэй нэгэн, жара гараһан Надежда Григорьевна Загладын бэшэг уншаа һэн гүт? Энэ ёһотой һайхан сэдьхэл бодолтой, ёһотой совет, коммунис һэшхэлтэй эхын бэшэһэн бэшэг һүеэ тушаадаг гэр соотнай, ханада хадаатай байнал! Шорой, шабааһантай эдьхэржэ, булангир боро үнгэтэй болошоһон, шэбтэрэй амтатай һүеытнай хэнэй хүбүүхэн, хэнэй басагахан ууха юм? Эжы абын хайратай хэнэй үхибүүн, хэн гэдэг ужа гэдэһэ дотороо үбдэхэ, үнгэржэ ерээ һаа, үбшэлхэ байгааб? Та, Аграфена, дүрбэн үхибүүдтээ иимэ муухай, һүн гэжэ нэрэтэй бурдуугые уулгахагүй байна хат. Хайратай тэдэ үхибүүдтээ хубиингаа үнеэнэй һү тон сэбэрхэнээр һаажа уулгаха ёһотойт. Теэд совет хүнүүд, совет үхибүүд танай колхозой фермэдэ һааһан һүеы ууха ёһотой болоно гү? Танай үбгэжеэл Георгий Михайлович Филипин энэ эшэгүүритэй ааша тухайтнай, коммунизм үргэн дэлисэтэйгээр байгуулжа байһан үедэ һэшхэлээ гээжэрхиһэн тухайтнай мэдэнэ гээшэ гү? Иимэ муухай һү гүрэндэ тушааха гэжэ байхадаа коммунизм байгуулгада хубитаяа оруулжа байнаб гэжэ һанана гүт? Та, Аграфена, һэшхэл, коммунис ёһоной һайн һайхан заншал гэжэ мэдэхэ гүт?»

Хамтын багаханшье хэрэгтэ энэ Аграфена мэтээр хандадаг зонууд эндэ тэндэ үшөөл байһаар ха. Юуб гэхэдэ, энэ колхозой үнгэрэгшэ 1962 ондо Улаан-Үдын һүнэй заводто тушааһан һүнэйнь тон ехэнхи хуби шорой, шабааһанай холисотой гээд тодороо һэн. Үнгэрһэн энэ туршада 464 центнер һүн тушаагдаһан һаа, 400 гараниинь хоёрдохи, гурбадахи группын болошоһон байна. Колхоз иимэ шанаргүй һү тушаажа, 2137 түхэриг 70 мүнгэеэ һалхи руу табяа, һаа талаар һалгаа бшуу. Һүеэ сэбэрээр һаагаа һаа, энэ гэһэн мүнгөөрөө шэнэ машина колхоздоо худалдажа абаад, үшөө саананьгоритой мүнгэ үлөөхэ һэн бээз.

Ёһотой, совет нүхэдэйнгөө элүүр һайхан ябахын түлөө, шанартай һайн эдеэ хоол эдихын түлөө оролдодоггүй, миниил һайн ябаа һаа хамаагүй гэжэ бододог, һэшхэлээ гээжэрхиһэн Аграфена мэтын хүнүүд тушаа анхаралаа табихаар болоо.

Даши-Нима ЗУГААЛАЙН.

СПОРТЫН ҺОНИН

Конькишадай шэнэ и...

Конькигаар мүрысэгшэд спортдо дуратай бүхы дэлхэйн ажалшадые һонирхуулжа эхилэнхэй. Үнгэрэгшэ амаралтын үдэр Алма-Ата городой шадархи хадалиг газарта түхеэрэгдэһэн Медео елүүр дээрэ конькишадай дунда һонирхолтой мүрысөөн үнгэргэгдөө.

39,6 секунда! Иимэ саг Олимпиин чемпион, дэлхэйн рекордсмен, Москвагай түлөөлэгшэ Евгений Гришин 500 метрэй зайда харуулба. Тэрэ гурбан жэлэй саада тээ энэ зайе 40 секунда соо гаталаа һэн. Теэд энэ амжалтань ямар нэгэ шалтагаанаар дэлхэйн рекорд гэжэ тоологдоогүй бэлэй. Харин мүнөө...

...Мүнөө 32 наһатай Евгений Гришин хамагые гайхуулхын ехээр гайхуулжа, дэлхэйн шэнэ рекорд туйлаад, «реактивна хүсэтэй шуран хурдан конькишан» гэжэ нэрлүүлбэ. Энээхэн мэдээсэлэй бэшэгдэжэ байха үедэ Евгений Гришин тугаарайхи рекордоёо дахин шэнэлбэ гэһэн мэдээсэл абтаа. Тэрэнь 39,5 секунда болоно.

Медеодо үнгэргэгдэһэн мүрысөөн олон рекорднуудые асараа. Мүрысөөндэ хабаадалсаһан Швеци, Монгол, Румыниин конькишад 500, 1500 метрэй зайда урилдахадаа, яһала һайн саг харуулжа, өөһэд өөһэдынгөө ороной рекорднуудые тогтоогоо. Алма-Атын спортсмен тээсгэн 10000 метрэй зайда урилдахадаа шалгаржа, алтан медальда хүртэжэ, ороной чемпион болоһон Олег Шабаров эндэ дахинаа шалгараа. Тэрэ 500 метрэй зайе 41 секунда соо гаталһан байна. Богони зайда урилдадаг дэлхэйн спортсменүүд энэ амжалтаарнь омогорхоно. Мүн 500 метрэй зайда урилдаһан Ирина Егорова. Тамара Рылова гэгшэд 45,4 секунда соо гаталжа, тэндэ сугларагшадые баясуулаа.

...СССР—Норвеги гэһэн заншалта уулзалгын болоходо Юханнесен 5000 метрэй зайда шэнэ рекорд тогтооһон байна. Тэрэ хүн энэ зайе 7 минута 37,8 секунда соо гаталаа. 1955 ондо Медеогой елүүр дээрэ Б. Шилковэй тогтооһон рекорд одоошье эндэ шэнэлэгдээ. Тиихэдэ Норвегиин табан спортсмен энэ зайе найман минутын турша соо дабаһан байна. Конькишан Фред Майер 10000 метрэй зайда урилдахадаа дэлхэйн рекордһоо 3,1 секундаар хожомдожо ерээ. Тэрэ энэ зайе 15 минута 49.7 секунда соо гаталаа. Хэдэ хэдэн зайда урилдагшадай дундаһаа 180, 560 очкотой болоһон Нильс Онесс түрүүшын һуури эзэлээ.

Заншалта уулзалгадаа Норвегиин конькишад шүүһэн байна. Ушарынь хэлэхэдэ, СССР-эй конькишадай суглуулагдамал командынхид Гетерборгдо ошөнхөй. Энэ чемпионат болох... энэ заншалта у... залуу конькиш... байна...

ЗУРАГ ДЭРЭ... тын мастер Евг...

Республикын түрүү һуури эзэл...

Шайбатайгаар хоккей наадажа, городой түрүү һуури эзэлэлгын наадананай дүүрэхэтэй зэргэ, энэ наадаар республикын түрүү һууриин түлөө мүрысөөн эхилбэ. Буряадай бэрхээр наададаг командын түлөө найман команда тэмсэбэ.

Мүрысөөндэ хабаадагшадай дунда паровозо-вагонно заводой «Локомотивай» I, II, мүн залуушуулай команданууд — хамта гурбан команда, «Динамо», «Байгал», «Молот», «Пищевик», «Электромашина» заводой хоккей наадагшад хабаадалсаа.

Түрүүшын уулзалганууд Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ болоо. «Молот» команда «Пищевигые» шүүбэ. ПВЗ-гэй «Локомотивай» I команда хоёр уулзалга хээ. Тэрэ команда түрүүшээр заводойнгоо хоёрдохи командат... Тэдэнэй наада... гоор—«Локомо... мандын ила... Хоёрдохи уулз... мотивайхид ... нын» хоккей ... наадаһан бай... шүүгээ. Табан ... гүйгөөр сохижо...

И...

ХИЛЫН СААНАҺА

Н. С. Хрущевой хэлэһэн үгэ Ливанда толилогдобо

БЕЙРУТ, январиин 29. (ТАСС). «Аль-Ахбар» гэжэ недели бүридэ гарадаг хэблэл СЕПГ-гэй VI съезд дээрэ Н. С. Хрущевой хэлэһэн үгые хүсэдөөр толилон гаргаа.

ВФП-гэй гүйсэдкомой сесси

ПРАГА, январиин 29. (ТАСС). Профсоюзуудай, Бүхэдэлхэйн Федерациин гүйсэдхэхэ комитедэй 26-дахи сесси мүнөөдэр Чехословакиин ниислэлдэ нээгдээ.

ВФП-гэй ябуулгануудай уласхоорондын нэгэдэл, тэрэнэй ажал ябуулгые һайжаруулгын талаар шэнэ дүй дүршэл, профсоюзуудай уласхоорондын нэгэдэлнүүдэй ажал ябуулга, ажалша эхэнэрнүүдтэ хамаатай асуудалнуудаар профсоюзуудай уласхоорондын 2-дохи конференци үнгэргэлгэдэ бэлэдхэл хэхэ тухай асуудалнуудые сесси зүбшэн хэлсэхэ байна.

Социалис оронуудта баясхалан ...

ЛОНДОН, январиин 29. (ТАСС). Португалиин колониальна дарлалтаһаа Эхэ ороноо сүлөөлхын түлөө тэмсэлые үргэлжэлүүлхын тулада анголынхид бүри олоорһо буу зэбсэг гартаа барин бодоно гээд Анголые сүлөөлхын түлөө арадай хүдэлөөнэй түрүүлэгшэ Агостиньо Нето пресс-конференци дээрэ мэдүүлээ.

Дэмжэлгыень хүлеэхын тулада Францида, Англида, Баруун Германида, США-да, бусад оронуудта делегацинуудые Ангола с... арадай хүдэл... гээд Нето за... Анголын арада... нуудта харюу ... байна.

Анголын ара... Союзай болон ... оронуудай О... уласхоорондын ... нуудта полити... үзүүлдэг байһ... баясхалан хүрг... Агостиньо Нет... на.

США-гай президентын ...

ВАШИНГТОН, январиин 29. ТАСС-ай корреспондент В. Вашедченко иигэжэ дамжуулна: замбуулинай дайдые «амгалан, мүн сэрэгэйшье талаар» шэнжэлэн мэдэхэ Америкын программын үрэ дүнгүүд тухай элидхэлые конгрессто США-гай президент Дж. Кеннеди үсэгэлдэр эльгээгээ.

Замбуулинай дайдые шэнжэлэн мэдэхэ талаар хэгдэһэн хүдэлмэриһөө уламжалан бюджедэй гаргашые ехэ болгохо шухала болоһон байгаа гээд элидхэл соо онсолон тэмдэглэгдэнэ. 1964 оной финансова жэлдэ (1963 оной июлиин 1-һээ эхилхэ) энэ һарын эхеэр конгрессто хүргэгдэһэн элидхэлэй ёһоор эдэ зорилгонуудта 7,6 миллиард доллар һомологдохоор хараалагдаа. Тайлбарилан хэлэбэл, 1963 оной финансова жэлэйхидэ орходоо 2,1 миллиард доллароор, 1962 оной финансова жэлэйхидэ орходоо 4,3 милли... ехэ мүнгэ зөөр... байна.

Замбуулинай ... жэлэн мэдэхэ ... гай һайн үрэ д... хай тогтоходоо ... рон дабшаха ... бан астронавт... нерэ тээшэ ... «Маринер-2» ... най онгосо ту... Кеннеди тусгаа... дэглэһэн байна...

Гэхэтэй хам... дайдые шэнж... лаар Америкы... бэелүүлгэдэ х... шагүйдэлгэ то... на гэжэ прези... һэн байна. «һа... паратура эльгэ... шын һэдэлгэм... дөө. Юуб гэх... тура научна м... дамжуулаагүй...

Австрида юумэнэй сэн х...

ВЕНЭ, январиин 29. (ТАСС). 1959 онһоо хойшо Австрида юумэнэй сэн 22 дахин хүндэрөө гэжэ «Курир» гэжэ газетэ мэдээсэнэ. Эдеэ хоолой зүйлнүүдэй болон промышленна эд бараанай сэн мүнөөшье хүндэржэл байһаар. Тэрэшэлэн коммунальна хангалгын, замай болон бусад түлөөһэнүүд нэмээгдэнэ.

Хилээмэн, һүн, овощ, үрэ жэмэс, мяхан, тамхин болон бензинэй сэн дээшэлээ. Үһанай түлөөһэн 50 процентээр, хүүгэдэй саад... нуудта үхиб... түлөөһэн 3 ша... ницануудта э... процентээр, ... ябалгын түлө... тээр нэмэһэн...

Тэрээнһээ б... газарта һуури... центээр үнэт... «Курир» газе...

Редакт... М...

Манай адрес, телефо...

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Л...
ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора—46-32, зам. р... ответ. секретаря—27-37, отделов: партийной жи... —24-74, сельского хозяйства, советского строит... ры—47-59, промышленности, транспорта, инф... литературы и искусства—34-05, писем и рабс... отдел переводов и корректорская—35-95, бух... Для междугородных переговоров — 16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министер... Бурятской АССР.

Н00338.